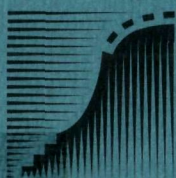

A D V I E S
INZAKE DE VEREENVOUDIGING
VAN HET RELATIENOTABELEID

commissie beheer landbouwgronden 1988

landbouw en visserij

Aan de Minister van Landbouw en Visserij
Postbus 20401
2500 EK 's-GRAVENHAGE

landbouw en visserij

uw brief van

uw kenmerk

ons kenmerk

datum

GA 5

B88/2153

18-02-1988

onderwerp

doorkiesnummer

bijlagen

Vereenvoudiging van het
Relatienotabeleid

Hierbij biedt onze Commissie u het advies inzake de vereenvoudiging van het relatienotabeleid aan.

De Commissie is met u van oordeel dat, teneinde het tempo waarin de beheersregelingen worden uitgevoerd te versnellen, het relatienotabeleid dient te worden vereenvoudigd.

Conform uw verzoek heeft de Commissie de vereenvoudiging op de door u genoemde punten uitgewerkt. In de bijlage zijn de desbetreffende voorstellen aangegeven.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie gebruik gemaakt van de aanbevelingen en de daaraan ten grondslag liggende analyses, welke zijn beschreven in de nota "Evaluatie van de Beheersregelingen ex Relatienota", die u op 9 november 1987 aan de voorzitter van Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft toegezonden.

De Commissie adviseert u op basis van de voorstellen de Beschikking beheersovereenkomsten 1983 en de Beschikking bijdragen probleemgebieden te wijzigen.

Commissie Beheer
Landbouwgronden
secretariaat:
Rijkskantorengedouw
'Westraven'
Griffioenlaan 2
Postadres:
Postbus 20022
3502 LA Utrecht
Telefoon: 030 - 85 91 11
Facsimile: 030 - 89 18 64
Telex: 47542

B88/2153

2

Tevens adviseert de Commissie u de uitvoering van artikel 19, Verordening EEG/1760/87 plaats te doen vinden door middel van de Beschikking beheersovereenkomsten.

COMMISSIE BEHEER LANDBOUWGRONDEN,

mr. J.P. van Zutphen, voorzitter;

drs. P. Slot, secretaris.

A D V I E S

INZAKE DE VEREENVOUDIGING VAN HET RELATIENOTABELEID

bibliotheek

sig : 60 x 207
bnr :
ex :
hb :
mlv: 8817031

Landbouw en visserij

I N H O U D

blz.

1.	Inleiding	1
2.	Afstemming van de beheers- en bergboerenovereenkomst	3
2.1	Overwegingen en uitgangspunten	3
2.2	Voorstel	9
2.3	Effecten	10
3.	Vermindering van het aantal beheersbepalingen	10
3.1	Overwegingen en uitgangspunten	11
3.2	Voorstel	11
3.3	Effecten	14
4.	Standaardisering van het vergoedingstelsel	15
4.1	Methodiek	15
4.1.1	Overwegingen en uitgangspunten	15
4.1.2	Voorstel	19
4.2	De hoogte van de vergoedingen	20
4.2.1	Overwegingen en uitgangspunten	20
4.2.2	Voorstel	21
4.3	Effecten	23
4.4	Verpachtershandtekening	24
4.4.1	Overwegingen en uitgangspunten	24
4.4.2	Voorstel	24
5.	Vereenvoudiging van de procedure	24
5.1	Overwegingen en uitgangspunten	24
5.2	Voorstel	26
5.3	Effecten	32
6.	Overgangsbeleid	34
6.1	Overwegingen en uitgangspunten	34
6.2	Voorstel	34
6.3	Effecten	36

B I J L A G E N

BIJLAGE 1	:	Beheersvormen en Beheerspakketten (BEHEERSVORM I TOT EN MET VIII)
BIJLAGE 2	:	Schematische weergave van mogelijke combinaties van beheersvormen
BIJLAGE 3	:	Grondslagen voor de berekening van de vergoedingen
BIJLAGE 4	:	kVEM-prijs en CAO-tarief
BIJLAGE 5	:	Vergoedingen in 1988
BIJLAGE 6	:	Overzicht procedures

1. Inleiding

Het relatienotabeleid bestaat uit een aantal met elkaar samenhangende onderdelen:

- de aanwijzing en begrenzing van beheers- en reservaatgebieden;
- de vorming van reservaten door middel van grondverwerving in reservaatgebieden ten behoeve van terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties;
- het stelsel van beheersregelingen, uitgevoerd op basis van de Beschikking beheersovereenkomsten 1983;
- de zogenaamde Bergboerenregeling, uitgevoerd op basis van de Beschikking bijdragen probleemgebieden;
- de Regeling Onderhoudsovereenkomsten Landschapselementen.

Het instrument van de reservaatvorming werd ook voor het verschijnen van de Relatienota al toegepast en blijft, voor zover het de grondverwerving en het eindbeheer betreft, evenals de Regeling onderhoudsovereenkomsten landschapselementen in deze nota buiten beschouwing. De procedure van aanwijzing en begrenzing van reservaatgebieden komt wel aan de orde.

Sinds het verschijnen van de Relatienota in 1975 (Nota betreffende de Relatie Landbouw en Natuur- en Landschapsonderhoud; Kamerstukken II, 1974-75, 13285, nrs 1-2) is zowel rond de aanwijzing en begrenzing van de beheers- en reservaatgebieden als op het gebied van de Beheers- en Bergboerenregeling een omvangrijke uitvoeringspraktijk gegroeid, waarbij vele instanties en personen zijn betrokken en die zowel procedureel als inhoudelijk gecompliceerd is. Aanvankelijk verliep de uitvoering van het beleid moeizaam. De voortgang van de uitvoering van het relatienotabeleid is dan ook achtergebleven bij de oorspronkelijke planning. In de laatste jaren zijn evenwel belangrijke vorderingen gemaakt. Van de 100.000 ha in de eerste fase van het relatienotabeleid is per 30 september 1987 ruim 45.000 ha concreet begrensd; voor 32.000 ha is een beheersplan vastgesteld en voor 8.300 ha daarbinnen is een beheersovereenkomst gesloten. Voorts is 14.000 ha reservaatgrond verworven.

De resultaten van het beleid, de wijze waarop het wordt uitgevoerd en de daarbij optredende knelpunten zijn uitvoerig beschreven in de Nota Evaluatie van de Beheersregelingen ex Relatienota, die op 14 mei 1987 door de Commissie Beheer Landbouwgronden is vastgesteld. Deze nota is op 9 november aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden; (Kamerstukken II, 1987-88, 19713, nr 10).

In die nota beveelt de Commissie aan de wijze waarop het relatienotabeleid wordt uitgevoerd op diverse onderdelen nader te bezien. Deze aanbevelingen alsmede de daaraan ten grondslag liggende analyses zijn verwerkt in de voorstellen die in deze nota worden gedaan.

Om te bepalen in hoeverre de wijze waarop het relatienotabeleid thans wordt uitgevoerd en in hoeverre het tempo waarin dit gebeurt voldoet aan de vereisten die daaraan in de komende jaren moeten worden gesteld, is van belang vast te stellen dat de waardering van het relatienotabeleid en in het bijzonder de beheersregelingen in de laatste jaren duidelijk is toegenomen. Terwijl enkele jaren geleden de agrariërs in veel gebieden nog afwijzend stonden tegenover de Relatienota, leggen zij thans in toenemende mate belangstelling aan de dag voor het sluiten van een beheersovereenkomst.

Dit is onder meer een gevolg van de groeiende bekendheid en vertrouwdeheid met de beheerslandbouw en de positieve houding onder de agrariërs die daarmee gepaard gaat. De in 1983 ingevoerde flexibiliteit heeft daaraan bijgedragen. Dit heeft echter ook nadelen voor het stelsel met zich mee gebracht. In het advies wordt hierop nader ingegaan. De beheersovereenkomst blijkt goed te passen in de huidige situatie in de landbouw, in het bijzonder de veehouderij. Als gevolg van de superheffing in combinatie met de voortgaande produktiestijging per melkkoe neemt de rundveebezetting af. In het algemeen leidt dit niet automatisch tot extensivering van het graslandgebruik, omdat het bedrijfseconomisch gezien veelal gunstiger is het intensieve gebruik van het grasland voort te zetten en krachtvoerkosten te besparen. Voor zover wel een extensivering van het grondgebruik optreedt, zal daarvan zonder doelgerichte maatregelen niet zonder meer een gunstig effect op de natuurwaarden uitgaan. Gezien vanuit de doelstellingen van de natuurbescherming blijft toepassing van de beheersregelingen derhalve onverminderd van belang. De landbouwkundige ontwikkelingen zoals met betrekking tot de superheffing en de produktiestijging per melkkoe kunnen leiden tot snellere realisering van reservaten en andere aanwending van het grasland. Vanuit het gezichtspunt van de agrariër is van belang dat de inpasbaarheid van de beheersovereenkomst in de bedrijfsvoering op veel bedrijven verbeterd zal zijn. Naast verkoop van ruwvoer, extensiever grondgebruik en omschakeling naar andere teelten, kan de beheerslandbouw een gelijkwaardig alternatief zijn. De vermindering van de produktie wordt dan te gelde gemaakt door het sluiten van een beheersovereenkomst. Naar verwachting zullen deze ontwikkelingen in de komende jaren leiden tot een toenemende belangstelling bij de agrariërs voor beheersovereenkomsten.

De verwezenlijking van het beleid met betrekking tot de invulling van de eerste fase van de Relatienota vergt niettemin nog een grote inspanning. Hoewel de toegenomen maatschappelijke waardering voor het relatienotabeleid bevorderend werkt op de snelheid waarmee de procedures van concrete begrenzing en het opstellen van het beheersplan worden doorlopen, moet worden verwacht dat - indien de huidige werkwijze wordt voortgezet - pas tegen het jaar 2000 voor alle daarvoor in aanmerking komende gebieden in de eerste fase van de Relatienota een beheersplan zal zijn vastgesteld. Pas na de vaststelling van een beheersplan kunnen beheersovereenkomsten worden gesloten.

In de Nota Evaluatie van de Beheersregelingen ex Relatienota heeft de Commissie reeds aangegeven dat zij deze termijn onaanvaardbaar lang acht. In de eerste plaats omdat in veel gebieden de natuurwaarden verder achteruitgaan, waardoor het behoud, de ontwikkeling of het herstel van de waarden die ten tijde van de aanwijzing aanwezig waren, steeds moeilijker wordt.

In de tweede plaats betekent de trage uitvoering van het beleid voor ondernemers in beheers- en reservaatgebieden dat zij veelal niet eerder dan na een groot aantal jaren in de gelegenheid worden gesteld een beheersovereenkomst te sluiten.

In de derde plaats is het bestuurlijk gezien ongewenst dat de overheid pas vele jaren na de globale aanwijzing van een beheers- of reservaatgebied aan de betrokken ondernemers en maatschappelijke organisaties duidelijkheid verschaft over de concrete begrenzing van het gebied en daadwerkelijk invulling geeft aan het beleid door het vaststellen van een beheersplan.

Om deze redenen ondersteunt de Commissie het streven van de Minister van Landbouw en Visserij, uitgesproken tijdens de Uitgebreide Commissievergadering van de Vaste Commissie voor Landbouw van de Tweede Kamer op 2 februari 1987 om het tempo waarin de beheersregelingen worden uitgevoerd te versnellen, zodanig dat in de eerste helft van de jaren '90 in alle daarvoor in aanmerking komende gebieden uit de eerste fase van de Relatienota ook beheersovereenkomsten kunnen worden gesloten.

Teneinde een versnelde uitvoering van de beheersregelingen te realiseren is het vereist dat de procedures van concrete begrenzing en het opstellen van beheersplannen worden vereenvoudigd en de beheersplannen en beheersovereenkomsten gestandaardiseerd worden.

Behalve vanwege de overwegingen van inhoudelijke aard, is vereenvoudiging van belang omdat het door het toenemend aantal beheersplannen en beheersovereenkomsten voor de Directie Beheer Landbouwgronden als uitvoerende dienst thans al moeilijk is en binnenkort onmogelijk wordt om al het noodzakelijke werk op tijd gereed te krijgen. Vereenvoudiging van procedures en standaardisering van beheersplannen en beheersovereenkomsten kunnen in deze problematische situatie een oplossing bieden.

In het navolgende wordt de voorgestelde vereenvoudiging van het relatienotabeleid nader uitgewerkt. Het geheel is daarbij opgesplitst in vier onderdelen die successievelijk worden behandeld:

1. afstemming van de beheers- en bergboerenovereenkomst;
2. vermindering van het aantal beheersbepalingen;
3. standaardisering van het vergoedingstelsel;
4. vereenvoudiging van de procedure.

De voorstellen leiden direct of indirect tot wijziging van de Beschikking beheersovereenkomsten 1983 (BBO 1983) en de Beschikking bijdragen pro-bleemgebieden (BBP).

2. Afstemming van de beheers- en bergboerenovereenkomst

2.1 Overwegingen en uitgangspunten

Uitgangspunten relatienotabeleid

De beheersactiviteiten van de boer ten behoeve van het natuur- en landschapsbehoud kunnen verschillende vormen aannemen.

In de Relatienota zijn daarover onder meer de volgende uitgangspunten vermeld.

"Globaal gezien zou de beloning van de beheersprestatie, afhankelijk van de situatie en de vorm van het beheer, als volgt kunnen geschieden:

- een vergoeding voor het verrichten van duidelijk omschreven onderhouds- en beheerswerkzaamheden;
- een vergoeding vanwege permanente natuurlijke handicaps op basis van de EG-bergboerenregeling die onder meer bedoeld is voor de handhaving van landbouwactiviteiten ten behoeve van het landschappelijk beheer;

- een vergoeding voor concreet omschreven aanpassingen in de bedrijfsopzet en bedrijfsvoering ten behoeve van het landschappelijk en natuurwetenschappelijk beheer (beheerdersinkomen). Daarbij gaat het om het verrichten van bepaalde handelingen in het kader van de bedrijfsvoering onder omstandigheden, in een vorm en op een tijdstip die uit een oogpunt van dat beheer optimaal zijn." (pagina 31)

Daarvoor zijn twee overwegingen van belang:

- de voortzetting van de landbouwactiviteit als zodanig vormt een essentieel onderdeel van de betreffende waardevolle agrarische cultuurlandschappen;
- de "producerende" en de "beheersfunctie" zijn in belangrijke mate onderling afhankelijk, in die zin dat, naarmate de beheersfunctie een sterker accent krijgt, de producerende functie zal afnemen en omgekeerd.

Tegen deze achtergrond zal enerzijds de beloning van de beheersfunctie in duidelijke relatie moeten staan met het gewenste beheer, anderzijds zal deze beloning van de beheersfunctie te zamen met het inkomen uit de producerende functie de landbouwer uit een oogpunt van inkomensvorming uitzicht moeten bieden op een maatschappelijk verantwoord bestaan." (pagina 31)

"Het zal duidelijk zijn dat de beheersvergoeding en de bijdragen in bepaalde uitgaven- en investeringscategorieën in redelijke verhouding zullen moeten staan tot het economisch belang van de voortzetting van de agrarische exploitatie van een gebied. Waar aan deze voorwaarde niet (meer) voldaan wordt, zal naar een andere beheersvorm, bijvoorbeeld door middel van reservaatvorming, moeten worden uitgezien." (pagina 32)

"Voor wat betreft de gebieden (...) waar agrarische geëxploiteerde gronden zelf object van beheer gaan vormen, zal het vooral gaan om aanpassing van de bedrijfsopzet, de bedrijfsvoering aan beheersdoeleinden en/of om het afzien van het aanpassen van de externe produktie-omstandigheden, hoewel daar ook van het verrichten van onderhoud aan natuurlijke en landschappelijke elementen sprake kan zijn. Deze regeling betreffende aanpassing van de bedrijfsopzet en de bedrijfsvoering zal gestalte kunnen krijgen in de eerdergenoemde overeenkomst, die als contra-prestatie toekenning van een zogenaamd "beheerdersinkomen" inhoudt.

Ten aanzien van het afzien van het aanpassen van de externe produktie-omstandigheden, dient in beginsel aan toepassing van de zogenaamde "Bergboerenregeling" te worden gedacht." (pagina's 36/37)

"De ondergetekenden menen dan ook, dat met (...) een - in vergelijking met de elders in de regio gebruikelijke bedrijfsuitoefening - passende beloning voor het (mede) richten van bedrijfsopzet en bedrijfsvoering op doeleinden van natuur- en landschapsbeheer (...) een zinvolle start kan worden gemaakt met een gemeenschappelijk beleid voor gebieden waar de landbouw zijn bedrijfsvoering mede richt op de verwezenlijking van de doelstellingen ten aanzien van het beheer van natuur en landschap. Voor het operationeel maken daarvan zullen zoals gesteld, op korte termijn voorlopige richtlijnen voor een beheersregeling worden opgesteld." (pagina's 32/33)

Hieraan is de volgende invulling gegeven. Bij de bepaling van de grondslagen voor de beheersvergoeding worden de bedrijfsopzet, bedrijfsvoering en produktie-omstandigheden in het beheersgebied vergeleken met die in het vergelijkingsgebied. Indien de produktie-omstandigheden in het beheersgebied een achterstand vertonen, wordt in de grondslagen voor de bepaling van de beheersvergoeding rekening gehouden met die verschillen, die inloopbaar zijn en ten behoeve van het te realiseren beheer dienen te blijven bestaan.

Bij de vaststelling van de grondslagen voor de beheersvergoeding gaat het er in wezen om de reële mogelijkheden van de gebruikelijke bedrijfsuitoefening elders in de regio (vergelijkingsgebied) met de in het kader van het beheersplan mogelijke bedrijfsvoering in het beheersgebied te vergelijken. Vaak zal blijken dat een "achterstand in ontwikkeling" in het relatienotagebied ten opzichte van in het vergelijkingsgebied redelijkerwijs niet kan worden ingelopen. Deze blijvende "natuurlijke" verschillen kunnen dan niet bij de berekening van de grondslagen voor de vergoeding worden betrokken. Er wordt dan een van de situatie in het vergelijkingsgebied afgeleid vergelijkingsniveau gehanteerd.

In het navolgende wordt nader op de verschillende regelingen ingegaan alsmede op de ontwikkelingen daaromtrent.

Bergboerenregeling: inhoud

Met de Bergboerenregeling wordt een nationale invulling gegeven aan in EG-verband vastgelegd beleid.

De Bergboerenregeling wordt uitgevoerd op basis van de Beschikking bijdragen probleemgebieden, zijnde de nationale uitwerking van de in 1975 vastgestelde richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de landbouw in bergstreken en in sommige probleemgebieden (Richtlijn EEG/75/268). De regeling beoogt de landbouwactiviteit waar deze noodzakelijk is voor het behoud van het natuurlijk landschap, te ondersteunen door zogenaamde compenserende vergoedingen te verstrekken aan agrariërs die door het sluiten van een bergboerenovereenkomst zich er toe verbinden de permanente natuurlijke belemmeringen of handicaps in stand te zullen houden en de landbouwactiviteit te zullen handhaven.

Conform artikel 3, lid 5, wordt in Nederland de Bergboerenregeling toegepast in "door specifieke problemen gekenmerkte kleine streken waar het handhaven van de landbouwactiviteiten noodzakelijk is voor het milieubehoud, voor de verzorging van het landschap en zijn toeristische bestemming of voor de bescherming van de kusten".

De compenserende vergoeding kan worden beschouwd als een vorm van indirecte inkomenssteun. Aldus vormt de compenserende vergoeding een bijdrage om de landbouwactiviteit in de probleemgebieden in stand te houden en het landschap te verzorgen. Het is tegen deze achtergrond dat de agrariërs zich door het sluiten van een overeenkomst er toe verbinden de natuurlijke handicaps in stand te zullen houden.

Natuurlijke handicaps hebben betrekking op factoren als de topografische kavel- en perceelsstructuur, het micro-reliëf, de bodemstructuur, het bodemprofiel, de begreppeling, de (detail-)ontwatering en de aanwezige landschapselementen. Er is sprake van passief beheer, omdat niet daadwerkelijk kan worden gesproken van een wijziging van de bedrijfsvoering.

Bergboerenregeling: compenserende vergoeding

Uitgangspunt bij de hoogte van de bergboerenvergoeding is hetgeen de EG-wetgeving daarover aangeeft.

Artikel 15 van Verordening EEG/797/85 geeft regels met betrekking tot de hoogte van de compenserende vergoeding. De lidstaten dienen het bedrag van de compenserende vergoeding vast te stellen naargelang de omvang van de permanente natuurlijke belemmeringen voor de landbouwactiviteit en binnen de volgende grenzen.

Voor de rundvee-, schapen-, geiten- en éénhoevigenteelt wordt de vergoeding berekend op basis van het aantal gehouden dieren. Onder rundvee worden geen melkkoeien begrepen. In gebieden waar de melkproduktie een belangrijk deel van de produktie van de bedrijven uitmaakt, kunnen per bedrijfshoofd 20 melkkoeien worden meegerekend. Dit is in Nederland het geval.

De vergoeding mag niet meer dan 101 ECU per grootvee-eenheid bedragen en het totaalbedrag van de vergoeding mag 101 ECU per hectare voedergewassen van het bedrijf niet overschrijden.

In de Nederlandse situatie is de berekening van de compenserende vergoeding neergelegd in artikel 12 van de Beschikking bijdragen probleemgebieden (Stcrt 1982, 251). Uit deze bepaling blijkt onder meer dat het bedrag niet meer kan bedragen dan het bedrag dat verkregen wordt door het aantal hectare groenvoedergewassen met - thans - f 180,- te vermenigvuldigen.

Naast de hoogte van de compenserende vergoeding bepaalt Verordening EEG/797/85, in artikel 13, tweede lid, dat het in de gebieden die voorkomen op de lijst van agrarische probleemgebieden verboden is een compenserende vergoeding voor permanente natuurlijke belemmeringen toe te kennen die afwijkt van de voorwaarden van de verordening of de grenzen van de verordening overschrijdt.

Bergboerenregeling: werkingssfeer

Volgens de EG-bepalingen kon tot 1985 maximaal 2,5% van de totale oppervlakte van een lidstaat onder de regeling worden gebracht. Dit komt in Nederland neer op circa 100.000 ha.

In 1985 werd het maximaal toegestane areaal krachtens artikel 3, lid 5, van Richtlijn 75/268, vergroot tot 4% van de totale oppervlakte (in Nederland circa 160.000 ha), waarbij tevens uitbreiding van reeds aangewezen gebieden mogelijk is tot maximaal 1,5% van de oppervlakte cultuurgrond (30.000 ha). In totaal kan de Bergboerenregeling daarmee worden toegepast op een oppervlakte van 190.000 ha.

De implementatie van de Bergboerenregeling in Nederland viel vrijwel samen met de start van de uitvoering van het relatienotabeleid. In de periode kort na de totstandkoming van de Bergboerenrichtlijn werd met name gedacht aan gebieden die in het kader van een ruilverkaveling niet konden worden verbeterd. Omdat in beheersgebieden de verzorging van het natuurlijk landschap als doelstelling centraal staat en toentertijd gedacht werd aan 100.000 ha beheersgebied, is vervolgens besloten de Bergboerenregeling als regel alleen toe te passen in beheersgebieden.

Op advies van de Commissie Beheer Landbouwgronden is de Bergboerenregeling inmiddels ook van toepassing in reservaatgebieden die naar verwachting niet op korte termijn zullen worden verworven alsmede in vaargebieden. Daarmee komt de toepassings sfeer van de Bergboerenregeling sinds kort in hoge mate overeen met die van de Beheersregeling en heeft deze betrekking op de 100.000 ha van de invulling van het relatienotabeleid, waarbij het gebieden betreft met veelal duidelijke natuurlijke handicaps.

Eventuele toepassing van de Bergboerenregeling buiten de relatienotagebieden en vaargebieden vergt een afzonderlijke beslissing van de Minister van Landbouw en Visserij. Inmiddels heeft deze de Commissie Beheer Landbouwgronden om advies gevraagd omtrent de mogelijkheden van een tempoverhoging en van een verdere uitbreiding van de werkingssfeer van de Bergboerenregeling buiten relatienotagebieden, waarbij hij met name aandacht heeft gevraagd voor de uiterwaarden en de diepe veenweidegebieden.

De Commissie zal daarover binnen afzienbare tijd een afzonderlijk advies uitbrengen, waarbij bijzondere aandacht aan de criteria voor de gebiedsaanwijzing zal worden geschonken.

Beheersregeling: in EG-verband

Volgens artikel 19 van de in maart 1987 gewijzigde Verordening EEG/797/85 kan een vergoeding worden verstrekt aan landbouwers die hun produktiemethoden zodanig aanpassen dat deze verenigbaar zijn met eisen inzake behoud van natuur en landschap. Van deze vergoeding kan voor ten hoogste 100 ECU per hectare per jaar een kwart communautair worden gefinancierd. Wanneer de vergoeding in combinatie met de compenserende vergoeding op grond van artikel 15 van genoemde verordening (Bergboerenregeling) wordt toegekend, is de Europese bijdrage een kwart van ten hoogste 60 ECU per hectare per jaar. Het betreft hier actief beheer, waarbij de agrariërs zich tot een bepaalde vorm van bedrijfsvoering verbinden door in te grijpen in de wijze van het onderhoud van de percelen (bijvoorbeeld niet scheuren, doorzaaien, frezen of herinzaaien), in het gebruik van bepaalde hulpstoffen (bijvoorbeeld geen bestrijdingsmiddelen, zuiveringsslib of dierlijke mest) of in het uitvoeren van veldwerkzaamheden (bijvoorbeeld niet maaien, weiden, rollen of slepen). Het betreft wijzigingen in de produktiemethode.

De beheersregelingen kunnen voor wat betreft de actieve bepalingen worden beschouwd als nationale uitwerking van artikel 19 van de Europese Verordening. De doelstellingen van de beheersregelingen stemmen immers overeen met de doelstelling van artikel 19. Extensivering wordt daarmee als zodanig geen doelstelling van het relatienotabeleid. De Europese Regeling zal inhoudelijk het beleid niet wijzigen.

De Beschikking beheersovereenkomsten 1983 dient thans evenwel op één onderdeel aangepast te worden, omdat de Europese Verordening (artikel 19-bis) voor een beheersovereenkomst een minimale duur van 5 jaar voorschrijft.

Hieraan wordt momenteel niet voldaan wanneer een ondernemer ten minste één jaar en één kwartaal na de aanvang van een beheersperiode een beheersovereenkomst aangaat. Daarnaast zal een voorziening moeten worden getroffen voor het zogenaamde gewenningsjaar (BBO 1983, artikel 5b, lid 4). Wanneer de overeenkomst na één jaar wordt opgezegd, dient de uitgekeerde vergoeding voor 100% nationaal te worden gefinancierd.

Afstemming bergboerenovereenkomst - beheersovereenkomst

Aangezien in beheersgebieden zowel een beheersovereenkomst als een bergboerenovereenkomst kon worden gesloten, is om een dubbele vergoeding te voorkomen de technisch correcte, maar ingewikkelde praktijk ontstaan, waarin de gemiddeld in een beheers- of reservaatgebied te ontvangen bergboerenvergoeding in mindering wordt gebracht op de beheersvergoeding, althans indien en voor zover bij de berekening van de beheersvergoeding rekening is gehouden met de externe productie-omstandigheden. Het gevolg van een en ander is dat de beheersverplichtingen betreffende handhaving van de externe productie-omstandigheden (natuurlijke handicaps) zowel in de bergboeren- als in de beheersovereenkomst zijn vastgelegd. De vergoeding wordt verstrekt uit hoofde van de bergboerenovereenkomst of deels uit hoofde van de bergboeren- en deels uit hoofde van de beheersovereenkomst.

Het geheel is onoverzichtelijk en in administratief opzicht bewerkelijk. Een extra complicatie daarbij is dat aan bedrijven met minder dan één grootvee-eenheid per hectare en voor akkerbouwgronden niet de volledige compenserende vergoeding kan worden verstrekt, terwijl de gemiddeld in het beheers- of reservaatgebied te ontvangen bergboerenvergoeding ook in deze gevallen in mindering wordt gebracht op de beheersvergoeding.

Relatienotabeleid en Ruimtelijke Ordening

In vergelijking tot de eerste jaren na het verschijnen van de Relatienota ligt thans bij de beheersregelingen het accent meer op beheersbepalingen die actief een bijdrage leveren aan het natuurbehoud en is het aandeel van de zogenaamde passieve bepalingen afgenomen. Juist ten aanzien van deze passieve bepalingen wordt nogal eens het bezwaar geuit dat beperkingen in de bedrijfsvoering ook op basis van de Wet op de ruimtelijke ordening gerealiseerd kunnen worden zonder een financiële tegenprestatie.

Ten aanzien van de spanning met de ruimtelijke ordening op het punt van het door de Rijksoverheid ongewenst geachte "no pay-no cure" kan worden gesteld dat het bij beheers- en bergboerenvergoeding gaat om een passende tegenprestatie voor op vrijwillige basis aangegane verplichtingen. Bovendien vindt de vergoeding voor het handhaven van de permanente natuurlijke handicaps zijn grondslag in de

EEG-regelgeving. Toepassing van de Bergboerenregeling vindt plaats in volgens speciale procedures aangewezen gebieden. Ook in het KB Kamerik (8 mei 1987, nr. 18) is onlangs bepaald dat uit de strekking van de Wet op de ruimtelijke ordening blijkt dat het aanlegvergunningenstelsel in een bestemmingsplan uitsluitend zelfstandige betekenis heeft en niet kan worden gekoppeld aan buiten het bestemmingsplan staande regelingen en overeenkomsten".

2.2 Voorstel

Met het oog op de randvoorwaarden die het Europees beleid stelt én op een goede en eenvoudige afstemming van de Beheers- en Bergboerenregeling én ten behoeve van de gewenste duidelijkheid over de verhouding tussen het instrumentarium van de Relatienota en de ruimtelijke ordening, is er aanleiding de regelgeving te herzien. Als gevolg van de vereenvoudiging van de uniformering van de beheerspakketten per beheersdoelstelling met standaardvergoedingen kan het beginsel van vergoeding op basis van relevante regionale verschillen in de bedrijfsvoering niet meer gehandhaafd blijven, maar moet worden uitgegaan van een globaal landelijk referentieniveau.

Afstemming overeenkomsten

Om een oplossing te bieden voor de in het voorgaande gesignaleerde knelpunten wordt voorgesteld beheersverplichtingen en vergoedingen van zowel de Beheersregeling als de Bergboerenregeling in relatienotagebieden in één overeenkomst onder te brengen.

Tevens wordt een duidelijker onderscheid gemaakt tussen passieve verplichtingen en actieve verplichtingen.

De vergoeding voor passief beheer wordt verstrekt op basis van de Beschikking bijdragen probleemgebieden (BBP), zijnde een nationale uitwerking van EG-richtlijn 75/268 (Bergboerenrichtlijn).

De vergoeding voor actief beheer wordt verstrekt op basis van de Beschikking beheersovereenkomsten 1983 (BBO 1983), zijnde een nationale uitwerking van artikel 19 van EG-verordening 797/85.

Voorgesteld wordt genoemde beschikkingen in bovenstaande zin en onderling afgestemd te wijzigen.

Duur van een overeenkomst

Om aan de EG-verordening te voldoen wordt voorgesteld in de BBO 1983 op te nemen dat de beheersovereenkomst wordt aangegaan tot het einde van de lopende beheersperiode, met dien verstande dat indien deze termijn korter is dan 5 jaar, beëindiging van de overeenkomst pas mogelijk is na het verstrijken van een tijdsduur van 5 jaar.

Voor ondernemers die meer dan één jaar en één kwartaal na de aanvang van de beheersperiode zijn gestart vervalt daarmee de mogelijkheid aan het einde van de beheersperiode de beheersovereenkomst op te zeggen. Deze mogelijkheid geldt dan slechts na de looptijd van 5 jaar.

Indien geen beëindiging na die periode plaatsvindt kan de beheersovereenkomst - al dan niet onder dezelfde condities - gedurende de resterende duur van de dan geldende beheersperiode worden verlengd.

2.3 Effecten

Met de hier voorgestelde aanpassingen kan worden bereikt dat:

- de ingewikkelde verrekening van de beheers- en bergboerenvergoeding in beheersplannen en beheersovereenkomsten niet meer aan de orde is;
- het stelsel van de beheersregelingen in overeenstemming wordt gebracht met de voorwaarden die vanuit Brussel worden gesteld en het stelsel van de beheersregelingen geschikt is om te dienen als nationale uitwerking van artikel 19 van Verordening EEG/797/85, waardoor communautaire mede-financiering mogelijk is;
- de verhouding tussen het relatienota-instrumentarium en de Wet op de ruimtelijke ordening is verduidelijkt in die zin dat een onderscheid tussen **passieve** en **actieve** verplichtingen wordt gemaakt. De verplichtingen zijn daarbij nauwkeurig omschreven (zie paragraaf 3). Verduidelijkt is dat het bij het passieve beheer gaat om het verschaffen van een compenserende inkomensvergoeding voor de instandhouding van het landschap op basis van in EG-verband overeengekomen beleid (Bergboerenrichtlijn). Deze richtlijn wordt toegepast in relatienotagebieden (vigerend beleid). Voor uitbreiding van de werksfeer zullen duidelijke criteria moeten gelden teneinde de spanning met de ruimtelijke ordening tot een minimum te beperken.

Met betrekking tot het actieve beheer gaat het om het toekennen van een premie voor het invoeren of blijven toepassen van produktiemethoden, verenigbaar met de eisen inzake natuur en landschap. Passief en actief beheer geschiedt in volgens speciale procedures aangewezen gebieden;

- de Beheers- en Bergboerenregeling aanmerkelijk beter kunnen worden gepresenteerd en overgebracht; zowel in het overleg en de voorbereiding als in de administratieve uitvoering is een aanmerkelijke tijdsbesparing behaald. Bovendien is hiermee een begin gemaakt met de standaardisering van de beheersbepalingen en vergoedingen.

3. Vermindering van het aantal beheersbepalingen

3.1 Overwegingen en uitgangspunten

In de 94 beheersplannen die de Commissie Beheer Landbouwgronden tot dusver heeft vastgesteld zijn in totaal meer dan 700 verschillende beheersbepalingen geformuleerd. Deze kunnen in een groot aantal combinaties worden gegroepeerd tot beheerspakketten. Deze enorme verscheidenheid is een gevolg van diverse omstandigheden:

- de verscheidenheid aan beheersdoelstellingen;
- specifieke terrein- en bedrijfsomstandigheden waaraan door de flexibele benadering die de Commissie Beheer Landbouwgronden in 1982 heeft ingezet kan worden tegemoet gekomen;
- het aanvankelijke gebrek aan inzicht in de effectiviteit van de bepalingen, waardoor vele bepalingen werden "uitgeprobeerd";
- de wijze waarop het opstellen van beheersplannen plaatsvindt; de Provinciale Commissies Beheer Landbouwgronden (PCBL's) en sub-commissies komen allen tot een verschillende invulling van het beheer; veelal betreft het verschillen van ondergeschikte betekenis.

Het grote aantal beheersbepalingen, keuzemogelijkheden en combinaties heeft tot gevolg dat het overleg en de voorlichting over de inhoud van beheersplannen en beheersovereenkomsten wordt bemoeilijkt en de controle en administratieve verwerking veel aandacht en tijd vergen. Een en ander is uitvoeriger beschreven in de Nota Evaluatie van de Beheersregelingen ex Relatienota.

De Commissie is van oordeel dat het met behoud van de flexibiliteit, die vanwege de pluriformiteit van natuur en landschap en de inpasbaarheid in de bedrijfsvoering vereist is, mogelijk is het aantal beheersbepalingen drastisch te verminderen en de systematiek van de beheerspakketten te vereenvoudigen.

Bij de invulling van de beheersverplichtingen dient rekening gehouden te worden met de volgende uitgangspunten:

- het beheer dient recht te doen aan de doelstellingen van natuur- en landschapsbeheer, voor zover dit op grond van de huidige inzichten in de effectiviteit van de beheersbepalingen kan worden beoordeeld;
- het beheer dient inpasbaar te zijn in de agrarische bedrijfsvoering en - voor zover relevant - een redelijk aantal keuzemogelijkheden in te houden; de acceptatie door de ondernemers is hierbij van belang;
- het beheer dient eenvoudig controleerbaar te zijn.

3.2 Voorstel

Systematiek

Voorgesteld wordt het aantal beheersbepalingen aanzienlijk te verminderen en uit het gelimiteerd aantal beheersbepalingen een beperkt aantal standaardbeheerspakketten samen te stellen.

Voorgesteld wordt de navolgende (combinaties van) beheersdoelstellingen te onderscheiden en daarbij de onderstaande aantallen standaardbeheerspakketten te voegen en deze op te nemen in een bijlage bij de BBO 1983:

<i>doelstellingen</i>	<i>aantal pakketten</i>	<i>pakketnummer</i>
I <i>Handhaven van de natuurlijke handicaps ("bergboerenpakket")</i>	1	1
II <i>Bufferbeheer</i>	2	2 en 3
III <i>Botanisch beheer</i>		
a. <i>graslandvegetatie</i>	5	4 t/m 8
b. <i>perceelsranden</i>	1	9
c. <i>bouwlanden</i>	3	10 t/m 12
IV <i>Weidevogelbeheer</i>	8	13 t/m 20
V <i>Weidevogel- en botanisch beheer</i>	7	21 t/m 27
VI <i>Weidevogel- en bufferbeheer</i>	7	28 t/m 34
VII <i>Wintergastenbeheer</i>	1	35
VIII <i>Landschapsonderhoud</i>	(11)	(36 t/m 46)

	35 (+ 11)	

Toelichting

De PCBL's dienen voor een beheers- of reservaatgebied de beheersdoelstelling(en) te formuleren en in aansluiting daarop een selectie uit de bij de doelstelling(en) behorende standaardbeheerspakketten te maken. In reservaatgebieden gaat het in dit verband om de doelstellingen in de periode tot aan de verwerving. Het spreekt vanzelf dat deze "overgangs"-doelstellingen worden bepaald in relatie tot de op langere termijn na reservaatvorming nagestreefde doelstellingen. Het is niet opportuun een beheersplan op te stellen voor reservaatgebieden die op afzienbare tijd zullen worden verworven. Dit kan ook het geval zijn bij afrondingen van natuurgebieden, waar het percelen betreft die ná verwerving met het natuurgebied worden geïntegreerd en die uitsluitend potentieel waardevol zijn. De inhoud van de pakketten is weergegeven in bijlage 1.

Indien sprake is van een combinatie-doelstelling (V of VI) zal uit het beheersplan moeten blijken of een pakket kan worden gekozen dat slechts een gedeelte van deze combinatie-doelstelling dient.

Combinaties van doelstellingen

Voorgesteld wordt te bepalen dat in alle beheersovereenkomsten ten minste de bepalingen van beheerspakket I (doelstelling handhaving natuurlijke handicaps) dienen te worden opgenomen, behalve indien de overeenkomst uitsluitend betrekking heeft op:

- bufferbeheer, anders dan van hydrologische aard;
- landschapsonderhoud en/of
- broedkoloniebeheer (pakket 20 van doelstelling IV).

Voorts wordt voorgesteld dat aan de pakketten voor de eerste 7 doelstellingen, voor zover relevant (zie bijlage 2), de bepalingen van de volgende pakketten aanvullend kunnen worden toegevoegd:

- perceelsrandenbeheer (III-b, pakket 9);
- broedkoloniebeheer (IV, pakket 20);
- wintergastenbeheer (VII, pakket 35);
- landschapsonderhoud (VIII, pakketten 36 tot en met 46).

Toelichting

De diverse combinatiemogelijkheden zijn schematisch weergegeven in bijlage 2. De koppeling tussen het bergboerenpakket (doelstelling I; pakket 1) en de overige pakketten is opgenomen omdat bij nagenoeg alle beheersvormen het handhaven van de natuurlijke handicaps een belangrijke basisvoorwaarde is om te komen tot een doelmatig beheer. Dit is evident bij het botanisch beheer en het weidevogelbeheer, met uitzondering van het broedkoloniebeheer. De bepalingen van dit slechts lokaal voorkomende beheer gelden zolang er van een daadwerkelijke aanwezigheid van een broedkolonie op een perceel sprake is. Het betreft hier derhalve een bijzonder pakket waarbij koppeling met de bepalingen van pakket 1 niet aan de orde is. Voorts zijn de bepalingen van het "bergboerenpakket" niet verplicht, doch wel mogelijk, indien de enige doelstelling in een beheers- of reservaatgebied is het tegengaan van nadelige beïnvloeding van natuurterreinen of bossen door uit- en afspoeling en verwaaiing van meststoffen en chemische bestrijdingsmiddelen.

Indien er evenwel tevens sprake is van een hydrologische buffer - dat wil zeggen het waterpeil in het beheers- of reservaatgebied is mede van belang voor de kwantitatieve watervoorziening in het (aanliggende) natuurgebied of bos - is het "bergboerenpakket" wél nodig. Voor het landschapsonderhoud ten slotte is het niet nodig dat tevens een "bergboerenpakket" wordt overeengekomen. In de pakketten voor landschapsonderhoud is immers bepaald dat de betreffende landschapselementen in stand gehouden moeten worden.

Bij het wintergastenbeheer zou voor alleen de kolgans en de grauwe gans een loskoppeling te rechtvaardigen zijn. Een onderscheid ten opzichte van de andere ganzensoorten, eenden en steltlopers is evenwel in de praktijk niet uitvoerbaar.

Overigens zij er op gewezen dat in alle beheers- en reservaatgebieden die niet binnen afzienbare tijd zullen worden verworven, in principe de Bergboerenregeling wordt/zal worden toegepast. De ondernemers hebben, mits ze aan de vereisten genoemd in de Beschikking bijdragen probleemgebieden voldoen, in al deze gebieden dan de mogelijkheid een overeenkomst met uitsluitend pakket 1 ("bergboerenpakket") te sluiten. Indien een ondernemer een beheersovereenkomst sluit waarin de bepalingen van pakket 1 niet zijn opgenomen, wordt de bergboerenvergoeding niet verstrekt.

De mogelijkheden om pakketten aan de eerste 7 doelstellingen toe te voegen zijn uitgewerkt in bijlage 2. Daaruit blijkt dat landschapsonderhoud, afhankelijk van de doelstellingen van het beheersplan, naast de eerste 7 doelstellingen mogelijk is. Ook blijkt daaruit dat bijvoorbeeld broedkoloniebeheer alleen naast enigerlei vorm van weidevogelbeheer kan worden toegepast.

Wanneer naast één of meer andere doelstellingen tevens perceelsrandenbeheer of landschapsonderhoud aan de orde is, blijven de voor de andere doelstelling(en) geldende pakketten van toepassing en worden alleen de bepalingen en vergoedingen voor de waardevolle perceelsranden of landschapselementen toegevoegd.

Wanneer naast één of meer andere doelstellingen tevens wintergastenbeheer of broedkoloniebeheer aan de orde is, wordt alleen een bepaling met betrekking tot het niet uitvoeren van agrarische werkzaamheden in de winter respectievelijk het voorjaar toegevoegd.

Bijzondere situaties

Hoofdregel dient te zijn dat met de gestandaardiseerde pakketten invulling aan het beheer kan worden gegeven. Derhalve kan in beginsel niet van de gestandaardiseerde bepalingen worden afgeweken. Echter in gebieden met zeer specifieke eigenschappen en omstandigheden kan, zij het met grote terughoudendheid, aanleiding zijn tot een afwijkend beheer. Indien in uitzonderlijke situaties een gebied een beheer vereist dat niet in de standaardbeheerspakketten is voorzien, dan kan gemotiveerd aan de Commissie Beheer Landbouwgronden worden voorgesteld een afwijkend beheerspakket in het plan op te nemen. De Commissie kan afwijkende beheerspakketten in een beheersplan opnemen, doch zal hiertoe alleen overgaan wanneer de specifieke terreinomstandigheden zulks, gelet op de beheersdoelstellingen, rechtvaardigen. De Commissie zal daarbij tevens zorgdragen voor landelijke coördinatie, opdat wordt vermeden dat de diversiteit aan beheersbepalingen en -pakketten opnieuw sterk toeneemt.

Jaarlijks beraad over aanpassing beheersverplichtingen

Voorgesteld wordt dat de Commissie Beheer Landbouwgronden jaarlijks nagaat of de beheersverplichtingen wijziging behoeven. Eventuele wijzigingen kunnen door de Minister van Landbouw en Visserij op advies van de Commissie Beheer Landbouwgronden worden aangebracht.

Toelichting

Door de jaarlijkse mogelijkheid tot aanpassing van de beheersverplichtingen is er in voorzien dat nieuwe inzichten en ervaringen die kunnen leiden tot verbetering van de effectiviteit van het beheer voortdurend in het beleid kunnen worden verwerkt.

3.3 Effecten

Met de voorgestelde aanpassingen kan worden bereikt dat:

- bij het opstellen van een beheersplan, in het overleg en de voorlichting, bij het sluiten en controleren van de beheersovereenkomsten en bij de administratieve verwerking een aanmerkelijke tijdsbesparing optreedt. Voorts kan het geheel veel beter worden overgebracht. De overzichtelijkheid is ver groot. In een concreet gebied zal slechts een gering aantal van de standaardpakketten van toepassing zijn, omdat de PCBL op grond van de natuurwaarden slechts één of enkele doelstellingen in het voorontwerp-beheersplan zal opnemen en bovendien nog een selectie kan maken uit de aangereikte pakketten;
- er bij de aanwijzing en begrenzing van de relatienotagebieden reeds duidelijkheid kan worden verschaft over de inhoud van het te voeren beheer. Dit is van belang voor de betrokken ondernemers. Voorts is de inhoud van het te voeren beheer en in dit verband met name de vraag of realisatie van de (lange termijn) beheersdoelstellingen al dan niet mogelijk is door afstemming daarop van de agrarische bedrijfsvoering, één van de criteria die van belang zijn voor de vaststelling van de status beheers- of reservaatgebied. Daarnaast zijn de natuurwaarden en de kwetsbaarheid daarvan alsmede de kosten van de beheersregelingen en van aankoop en beheer van reservaten criteria voor deze status;
- de effectiviteit van het gevoerde beheer in relatie tot de doelstellingen behouden blijft. Weliswaar zal de voorgestelde standaardisering en vereenvoudiging onvermijdelijk leiden tot minder flexibiliteit in de uitvoering, doch de vanuit natuur en landschap en voor de inpasbaarheid in de agrarische bedrijfsvoering noodzakelijke flexibiliteit is behouden. De voorstellen zullen naar verwachting leiden tot de beoogde versnelling in de uitvoering van de beheersregelingen. De vereenvoudiging komt, zoals vermeld, de overzichtelijkheid en duidelijkheid ten goede. De voorgestelde standaardbepalingen dekken nagenoeg alle bestaande vormen van beheer en zijn in het algemeen goed inpasbaar in de agrarische bedrijfsvoering en in principe goed controleerbaar. Naar verwachting komt de acceptatie door de ondernemers niet in gevaar.

4. Standaardisering van het vergoedingenstelsel

4.1 Methodiek

4.1.1 Overwegingen en uitgangspunten

Evaluatie

In de Nota Evaluatie Beheersregelingen ex Relatienota wordt geconcludeerd dat de wijze waarop de vergoedingen worden berekend ingewikkeld en tijdrovend is en daarnaast in de volgende opzichten niet voldoet:

- de grondgedachte met betrekking tot de waardering van de opbrengstderving als gevolg van de beheersovereenkomst sluit niet aan bij de werkelijke agrarische bedrijfsvoering en de in de praktijk door de ondernemers verkozen, economisch meest doelmatige aanpassing. Terwijl in het huidige vergoedingstelsel wordt uitgegaan van een op de totale bedrijfsresultaten en -kosten gebaseerde waardering van de gedeelde graslandopbrengst (saldomethode) en van een wat betreft ruwvoer gesloten, zelfvoorzienend bedrijf, dat door de beheersovereenkomst wordt gedwongen tot een verlaging van de veebezetting, blijkt de verminderde grasopbrengst in de praktijk vaak te leiden tot een aanpassing in de vorm van extra aankoop van voer waarbij geen afstoot van vee plaatsvindt. De gedachte achter het huidige stelsel sluit daarmee bovendien niet aan bij de voorlichtingspraktijk;
- het vergoedingstelsel is er op toegesneden dat gebiedsspecifieke omstandigheden door middel van een vergelijking met een vergelijkingsgebied in de berekening van de vergoedingen worden verdisconteerd, maar kan door de keuze van de daarvoor benodigde uitgangspunten en de keuze van het vergelijkingsgebied tot enigszins subjectieve uitkomsten leiden. Dit wordt nog versterkt door de wijze waarop soms de vergoedingen uit hoofde van de BBO 1983 en die uit hoofde van de BBP met elkaar worden verrekend;
- voor de berekening van de verpachtersvergoeding ontbreekt tot nu toe een goede onderbouwing. In samenhang daarmee wordt de vraag gesteld of de verpachter de beheersovereenkomst nog mede dient te ondertekenen. In de praktijk blijkt dat gebrek aan medewerking van de verpachter in veel gevallen de totstandkoming van een beheersovereenkomst verhindert. Naar schatting is dit in minstens 10% het geval.

De waardering van de opbrengstderving

Door het sluiten van een beheersovereenkomst vermindert de grasopbrengst. De opbrengstderving, uitgedrukt in kilo's Voeder-eenheid Melk (kVEM) per hectare, wordt naast de toename van de arbeidsaanspraken en het verschil in exploitatie-aanspraken als één van de drie grondslagen van de beheersvergoeding (BBO 1983, artikel 6) vastgelegd in het beheersplan. De geldelijke waardering per kVEM wordt bepaald volgens de zogenaamde LEI-saldomethode en wordt jaarlijks na advies van de Commissie Beheer Landbouwgronden door de Minister van Landbouw en Visserij vastgesteld en in een bijlage bij de BBO 1983 vermeld. De zogenaamde LEI-saldomethode houdt in dat de eenheid kVEM wordt gewaardeerd op basis van een genormeerde berekening van de bruto-opbrengsten die via de melkveehouderij per kVEM worden behaald in de vorm van geld, omzet en aanwas, verminderd met de kapitaalkosten die voor verkrijging van de opbrengst gemaakt worden. Deze kosten omvatten alle direct toegerekende kosten (bijvoorbeeld veevoer) en de niet direct toegerekende kosten, voor zover deze afhankelijk zijn van de produktie-omvang. Dit laatste betreft variabele kosten (bijvoorbeeld loonwerk, een deel van de werktuigkosten) en vaste kosten (bijvoorbeeld gebouwen en een deel van de werktuigkosten), waarvan 85% in de berekening wordt meegenomen.

Schematisch ziet de saldoberekening er als volgt uit:

Bruto-opbrengst rundveehouderij per kVEM	(a)
./. Direct toegerekende kosten per kVEM	(b)
./. Niet direct toegerekende kosten per kVEM die evenredig verlopen met het niveau van de grasopbrengst en de hoogte van de geldopbrengst per ha	(c)
./. Niet direct toegerekende kosten per kVEM die niet evenredig verlopen met het niveau van de grasopbrengst en de hoogte van de geldopbrengst per ha (voor 85%)	(d)
Opbrengst van arbeid, grond en opbrengstverhogende middelen en maatregelen per kVEM	(e) = a-b-c-d

De kosten voor de opbrengstverhogende middelen en maatregelen (bijvoorbeeld kunstmest) worden buiten beschouwing gelaten; deze worden bij de beheersregelingen afzonderlijk in rekening gebracht bij de grondslag exploitatie-aanspraken.

De niet direct toegerekende vaste kosten kunnen bij het aangaan van een beheersovereenkomst evenwel niet op korte termijn worden bespaard. Het betreft in feite de - pas op termijn aanpasbare - kosten van niet afgeschreven kapitaalgoederen en algemene kosten die niet zijn afgeschreven en die samenhangen met opbrengsten die niet meer worden geproduceerd. Deze kosten dienen als basis voor de waardering van een eenheid kVEM voor de berekening van de aanpassingsvergoeding. De aanpassingsvergoeding is afhankelijk van de veebezetting op het bedrijf op het moment dat de beheersovereenkomst wordt gesloten. Deze vergoeding wordt overigens niet aan alle bedrijven, voor een termijn van maximaal 18 jaar en in de tijd aflopend, toegekend.

Bij deze methode wordt dus het gehele rundveehouderijbedrijf in beschouwing genomen, zowel het deel grasproduktie als het deel veehouderij.

De methode gaat uit van de veronderstelling dat een rundveehouderijbedrijf voor wat betreft de voervoorziening een gesloten bedrijf is, waarin derving van een zekere hoeveelheid ruwvoer door het aangaan van een beheersovereenkomst als konsekwentie voor het veehouderijgedeelte van het bedrijf heeft dat vee wordt afgestoten. Deze veronderstelling blijkt niet juist te zijn.

In Nederland is geen sprake van een voor de voervoorziening gesloten bedrijfsvoering in de rundveehouderij. Er is een - in de laatste jaren sterk toegenomen - handel in ruwvoer in de vorm van snijmais. Daarnaast wordt krachtvoer aangekocht. Een veehouder die te weinig eigen ruwvoer produceert zal van elders voer aankopen, ook als er een tekort aan eigen ruwvoer ontstaat (of een bestaand tekort wordt vergroot) door het aangaan van een beheersovereenkomst.

Gelet op de opbrengstprijzen van melk en vlees en de kostprijs van voer is aankoop van extra voer bij handhaving van de omvang van de veestapel bedrijfseconomisch gezien de meest doelmatige aanpassing van een bedrijf aan de beheersovereenkomst en de ondernemers passen hun bedrijf in de praktijk dan ook op deze wijze aan.

Zowel uit principieel oogpunt als om praktische redenen is het gewenst een methode voor de berekening te hanteren, die aansluit bij de wijze waarop de bedrijven in werkelijkheid worden aangepast. Dit kan worden bereikt door de waardering van de eenheid kVEM in de beheersvergoeding af te leiden van de prijs van het produkt, waarmee de graslandopbrengstderving wordt gecompenseerd. Om voedertechische redenen zal de gederfde grasopbrengst geheel of voornamelijk worden gecompenseerd door aankoop van krachtvoer. De krachtvoerprijs kan eenvoudig worden afgeleid uit marktstatistieken.

Uit het voorgaande blijkt dat in het veehouderijgedeelte van het bedrijf geen extra kapitaalkosten optreden. Een aanpassingsvergoeding voor dit bedrijfsgedeelte is dan ook overbodig geworden. In het graslandgedeelte van het bedrijf treden wél aanpassingen op. Zo leidt een beheersovereenkomst veelal tot een lager maaipcentage of wordt bespaard op machines ten behoeve van toepassing van chemische bestrijdingsmiddelen of anderszins. Hierdoor kunnen besparingen optreden zowel op korte als op lange termijn.

Op korte termijn zijn met name de directe kosten als brandstof en dergelijke te besparen.

Op lange termijn kunnen ook de investeringskosten worden aangepast wanneer als gevolg van de beheersovereenkomst machines met een geringere capaciteit kunnen worden ingezet.

Voor zover in de beheersovereenkomst bepalingen zijn opgenomen die nopen tot het gebruik van werktuigen die niet gangbaar op rundveehouderijbedrijven aanwezig zijn, worden de daarbij optredende extra kosten in de grondslag exploitatieaanspraken meegenomen op basis van loonwerkkosten. In het graslandgedeelte van een veehouderijbedrijf is dus evenmin als in het veehouderijgedeelte reden om een aanpassingsvergoeding te berekenen.

Een omschakeling van de zogenaamde LEI-saldomethode naar een methode op basis van de krachtvoerprijs past in de BBO 1983 (artikel 32, lid 2), niettegenstaande het feit dat in deze beschikking de saldomethode gedetailleerd is vastgelegd (lid 3). Indertijd is de laatstgenoemde methode gekozen, omdat men gezien de veronderstellingen omtrent het aanpassingsproces geen representatieve marktprijs aanwezig achtte. Voor een goed begrip van het feit dat in 1981 weloverwogen is gekozen voor de saldomethode en thans de voorkeur evenzeer weloverwogen uitgaat naar een andere methode, moet worden beseft dat toentertijd nog nauwelijks praktische ervaring was opgedaan met de beheersregelingen. Voorts is van belang dat aanvankelijk nog de zogenaamde "alles-of-niets-regeling" gold en er nauwelijks keuzemogelijkheden in het beheer bestonden.

Bij het ontwerpen van het vergoedingenstelsel werd - met name qua oppervlakte - een omvangrijkere verandering van de bedrijfsvoering verondersteld dan thans de praktijk is.

Het vergelijkingsgebied en de vergoeding voor het beheer

Uitgangspunt bij het berekenen van de vergoeding is dat deze voor de gevolgen van de beheersovereenkomst in principe toereikend is voor alle gangbare (rundveehouderij)bedrijven. In hoofdstuk 2 is voorgesteld het handhaven van de externe produktie-omstandigheden uitsluitend te vergoeden uit hoofde van de BBP. Door de voorgestelde wijziging van de beheersregeling waarbij passief beheer in het kader van de Bergboerenregeling zal worden vergoed en het actief beheer in de vorm van standaardpakketten met standaardvergoedingen op basis van een landelijk referentie-niveau, is het aanhouden van vergelijkingsgebieden niet meer nodig.

Daarmee vervalt tevens de thans ingebouwde mogelijkheid om de beheersvergoeding bij herziening van de grondslagen te iken aan de ontwikkeling in het vergelijkingsgebied.

De ontwikkeling buiten de relatienotagebieden blijft evenwel het uitgangspunt voor de hoogte van de beheersvergoeding daar alle extra kosten en besparingen ten gevolge van de beheersovereenkomst ten opzichte van de onbeperkte bedrijfsvoering in de beheersvergoeding worden opgenomen en de ontwikkelingen daarin kunnen worden verdisconteerd in de tarieven. Daardoor wordt het financieel nadeel, dat als gevolg van de beheersovereenkomst ontstaat, weggenomen, zij het niet langer in vergelijking tot de regio maar op een globale en landelijk uniforme wijze.

Tevens is bewerkstelligd dat de vergelijking niet langer afhankelijk is van de min of meer toevallige omstandigheid of er in de omgeving al of niet cultuurtechnische inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd.

4.1.2 Voorstel

Teneinde het vergoedingenstelsel voor actief beheer te vereenvoudigen, af te stemmen op EG-richtlijnen en de hiervoor genoemde tekortkomingen weg te nemen, wordt het volgende voorgesteld:

- de 3 grondslagen (opbrengstderving; berekend in eenheden kVEM, toename arbeidsaanspraken en verschil in exploitatie-aanspraken) blijven uitgangspunt voor de berekening van de beheersvergoedingen;
- de 3 grondslagen worden berekend als verschil ten opzichte van landelijk uniforme uitgangspunten; zij kunnen periodiek worden bijgesteld;
- het vergelijkingsgebied komt te vervallen;

- de eenheid kVEM wordt gewaardeerd op basis van de krachtvoerprijs; de prijs wordt berekend als gemiddelde van de krachtvoerprijs in de laatste vijf verstreken jaren.

Toelichting

Een periode van 5 jaar is gewenst om plotselinge schommelingen in de kVEM-waardering te voorkomen:

- de waardering voor arbeidsaanspraken vindt volgens de tot nu toe gebruikelijke methode plaats;
- de aanpassingsvergoeding komt te vervallen;
- de kVEM-waardering op basis van krachtvoerprijs alsmede het CAO-tarief worden jaarlijks op advies van de Commissie Beheer Landbouwgronden door de Minister van Landbouw en Visserij vastgesteld en in een bijlage bij de Beschikking beheersovereenkomsten 1983 vermeld;
- de volgens bovenstaande gestandaardiseerde wijze te berekenen vergoedingen alsmede de grondslagen worden in een bijlage bij de Beschikking beheersovereenkomsten 1983 opgenomen.

4.2 De hoogte van de vergoedingen

4.2.1 Overwegingen en uitgangspunten

Bergboerenvergoeding (beheersvorm I)

De maximale hoogte van de compenserende vergoeding dient te zijn gebaseerd op enerzijds de mogelijkheden die de EG-richtlijn toestaat en anderzijds de omvang van de natuurlijke handicaps.

De omvang van de natuurlijke handicaps blijkt samen te hangen met de grondsoort. De depressies als gevolg van hoge grondwaterstanden, draagkracht en perceelsvorm zijn met name in veengebieden hoog. Voor klei- en zandgebieden gelden de natuurlijke handicaps in mindere mate.

Vergoeding voor actief beheer (beheersvorm II en volgende)

Uitgangspunt bij de berekening van de tarieven is dat de vergoeding voor de gevolgen van de beheersovereenkomst in principe toereikend is voor alle gangbare (rundveehouderij)bedrijven. Daartoe dient de berekening afgestemd te zijn op goed geleide bedrijven met een intensieve bedrijfsvoering. In dat licht dient er bij de berekening van de opbrengstderiving van uitgegaan te worden dat, zoals uit graslandgebruiksmodellenonderzoek blijkt, in de uitgangssituatie (zonder beheersovereenkomst) een uit landbouwkundig oogpunt optimale stikstofgift van 400 kg N per hectare wordt toegediend en dat bij optimale omstandigheden een produktie van 8000 kVEM per hectare wordt behaald.

De opbrengstdepressie als gevolg van hoge of lage grondwaterstanden, draagkracht en perceelsvorm alsmede het aantal dagen voorjaarsgroelvertraging en de veebezetting in de uitgangssituatie verschillen zodanig tussen veen-, klei- en zandgebieden, dat voor deze factoren per grondsoort verschillende uitgangspunten moeten worden gekozen.

Voor het overige kan de berekening van de tarieven plaatshebben op de wijze die thans gebruikelijk is bij de berekening van de beheersvergoeding.

Vanwege gebiedsspecifieke omstandigheden kan er aanleiding zijn om van de standaardtarieven af te wijken, bijvoorbeeld in gebieden met extreem lage opbrengstpotenties. Dit zal zich tot uitzonderlijke situaties beperken.

Verpachtersvergoeding

Thans is in de beheersplannen sprake van verpachtersvergoedingen van verschillende hoogte. Hiervoor is geen onderbouwing te geven. Gelet op het streven naar vereenvoudiging en standaardisering is een uniform tarief gewenst.

4.2.2 Voorstel

Bergboerenvergoeding (beheersvorm I)

De compenserende vergoeding voor het in stand houden van natuurlijke handicaps kan met inachtnaam van de daarvoor geldende EG-richtlijnen per grondsoort verschillen en aan een bepaald maximum worden gebonden. Daarnaast wordt de hoogte van de vergoeding per bedrijf afhankelijk van de veebezetting bepaald.

Voorgesteld wordt de compenserende vergoeding te handhaven op maximaal f 180,- per hectare per jaar, behoudens in veengebieden, waar de vergoeding wordt verhoogd tot maximaal f 260,- per hectare per jaar.

Veengebieden worden gedefinieerd als gebieden die voor ten minste 50% uit veengronden bestaan.

Veengronden zijn gronden waar in de bovenste 80 cm meer dan de helft van de dikte bestaat uit moerig materiaal (definitie ontleend aan Systeem van Bodemclassificatie van Nederland, H. de Bakker en J. Schelling, 1966).

Toelichting

In verband met koersschommelingen is een bedrag in guldens te prefereren boven een bedrag in ECU. f 260,- is het hoogste "ronde" bedrag binnen de grens van 101 ECU. Naar verwachting behoeft dit bedrag de eerste jaren niet te worden gewijzigd. De grondsoorten kunnen met behulp van bodemkaarten worden vastgesteld. Zie ook de toelichting bij vergoeding voor actief beheer.

Vergoeding voor actief beheer

Voorgesteld wordt voor elk standaardbeheerspakket per grondsoort (veen-, klei- en zandgebieden) de grondslagen te bepalen zoals deze in bijlage 3 zijn vermeld.

Veengebieden zijn hiervoor reeds gedefinieerd. Zandgebieden zijn de gebieden die voor ten minste 50% uit zandgronden bestaan.

Zandgronden zijn minerale gronden waarvan het niet-moerige gedeelte tussen 0 en 80 cm diepte voor meer dan de helft van de dikte uit zand (minder dan 8% lutum) bestaat (definitie ontleend aan Systeem van Bodemclassificatie van Nederland, H. de Bakker en J. Schelling, 1966).

De overige gebieden worden gerekend te behoren tot de kleigebieden.

Toelichting

In de bovenbedoelde definities is het criterium opgenomen dat ten minste 50% van het betreffende gebied veen- respectievelijk zandgrond moet zijn. De overige gronden worden gerekend tot kleigronden. Daartoe behoort ook löss, omdat deze grondsoort qua bodemeigenschappen en agrarische gebruiksmogelijkheden het best past in de categorie kleigronden.

Indien een aanzienlijk gedeelte van een gebied, doch minder dan 50%, een afwijkende grondsoort heeft kan de PCBL dit gedeelte als apart deelgebied onderscheiden en aan de hand van de definities van veen-, klei- en zandgebieden voor dit deelgebied afzonderlijk bepalen tot welke categorie het behoort. Het spreekt vanzelf dat het onderscheiden van een deelgebied alleen gerechtvaardigd is wanneer dit leidt tot duidelijk afgegrensde gebiedseenheden. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat het onderscheiden van deelgebieden behalve om redenen van bodemkundige aard ook - vaker - zal voorkomen omdat de beheersdoelstellingen verschillen.

De in bijlage 3 genoemde waarden voor de opbrengstdepressiepercentages, aantal dagen groeivertraging en de veebezetting in de uitgangssituatie zijn bepaald als naar oppervlakte gewogen gemiddelden van de waarden die voor deze factoren zijn opgenomen in de beheersplannen die tot december 1987 zijn vastgesteld.

Voorgesteld wordt de kVEM-waardering op basis van krachtvoerprijs voor 1988 te bepalen op f 0,50, conform hetgeen in bijlage 4 is berekend.

Voorgesteld wordt de tarieven voor de vergoedingen voor 1988 te bepalen conform hetgeen in bijlage 5 is aangegeven.

In die bijzondere gevallen dat afgeweken wordt van de standaardbeheersbepalingen of -pakketten bepaalt de Commissie Beheer Landbouwgronden de vergoeding.

Toelichting

Zoals in hoofdstuk 3 is vermeld kan, in zeer bijzondere gevallen die een uitzondering rechtvaardigen, onder bepaalde voorwaarden van de voorgestelde bepalingen of pakketten worden afgeweken. Daarvoor dient een zo uniform mogelijke vergoeding te worden bepaald.

De Commissie Beheer Landbouwgronden kan besluiten in bijzondere situaties van de standaardtarieven af te wijken.

Verpachtersvergoeding

Voorgesteld wordt de verpachtersvergoeding vast te stellen op f 25,- per ha.

4.3 Effecten

Met deze vereenvoudiging en standaardisering kan worden bereikt dat:

- er een realistische vergoeding wordt verstrekt die qua berekeningsmethode aansluit bij de ontwikkelingen in de agrarische sector en de voorlichting.

Op grond van de thans beschikbare kennis kan worden gesteld dat de vergoedingen in principe voldoende zijn om de gevolgen van de beheersovereenkomst op alle gangbare (rundveehouderij)bedrijven te compenseren.

Daarbij wordt aangetekend dat dit getoetst dient te worden door onderzoek. In dit verband is en wordt veel onderzoek gedaan en is het van belang op te merken dat over 1½ à 2 jaar naar verwachting nieuwe resultaten beschikbaar zullen komen van het bedrijfsmodellenonderzoek van het Proefstation voor de Rundveehouderij naar de gevolgen van beheersbepalingen in bedrijfsverband.

Uit een vergelijking van de vergoeding op basis van het huidige stelsel en de thans voorgestelde vergoedingen blijkt het volgende. Gemiddeld valt de vergoeding voor het passief beheer lager uit dan in het huidige stelsel. Het actief beheer wordt in het nieuwe stelsel gemiddeld beter beloond. In totaal leiden de veranderingen in het vergoedingenstelsel er toe dat het niveau van de vergoedingen bij vergelijking op basis van prijzen van 1988 bij licht beheer gemiddeld ongeveer gelijk blijft aan het niveau van het huidige stelsel. Bij zwaar beheer is er sprake van een stijging ten opzichte van het huidige stelsel. Zwaar beheer is veelal maar op een gedeelte van het bedrijf inpasbaar. Op korte termijn is er gemiddeld sprake van een daling van de beheersvergoeding inclusief aanpassingsvergoeding in situaties waarin thans de maximale aanpassingsvergoeding wordt uitgekeerd. Dit is het geval op circa éénderde van het aantal deelnemende bedrijven;

- het voordeel van een methode die aansluit bij de praktijk mag blijken uit de richting waarin de volgens beide methoden te berekenen kVEM-prijzen zich bewegen als, zoals thans het geval is, de krachtvoerprijzen dalen. Bij de saldomethode leidt dit tot stijgende vergoedingen, terwijl de reële kosten die voortvloeien uit de beheersovereenkomst, dalen. Bij de kVEM-waardering op basis van de krachtvoerprijs bewegen de vergoedingen zich in dezelfde richting als de reële kosten;
- bij het berekenen en vaststellen van de vergoedingen, in het overleg over het beheersplan en de begrenzing van het gebied, in de voorlichting, bij het sluiten van de overeenkomsten en bij de administratieve verwerking en betaling van de vergoedingen een aanmerkelijke tijdsbesparing optreedt, de kans op fouten kleiner wordt en het geheel veel beter kan worden overgebracht en gepresenteerd.
Door voor een gebied aan de hand van de gegeven definities de grondsoort te bepalen, kan direct de beheersvergoeding voor de standaardpakketten worden bepaald. Subjectieve elementen zijn zoveel mogelijk geëlimineerd.
Gebiedsspecifieke verschillen kunnen evenwel minder tot uiting komen.

4.4 Verpachtershandtekening

4.4.1 Overwegingen en uitgangspunten

Momenteel is in de BBO 1983 geregeld dat, indien sprake is van verpachte grond, de beheersovereenkomst zowel door de gebruiker als verpachter ondertekend dient te worden. Daarbij geldt een uitzondering indien alleen sprake is van landschapsonderhoud. Een handtekening van de verpachter is dan niet nodig. Indien een ondernemer een bergboerenovereenkomst sluit is een handtekening van de verpachter volgens de BBP eveneens niet vereist.

4.4.2 Voorstel

Voorgesteld wordt de huidige procedure te handhaven.

Toelichting

Dit betekent dat indien uitsluitend van beheersvorm I (bergboerenpakket) en/of beheersvorm VIII (landschapsonderhoud) sprake is een handtekening van de verpachter niet nodig is.

5. Vereenvoudiging van de procedure

5.1 Overwegingen en uitgangspunten

De in het voorgaande beschreven vereenvoudiging en standaardisering van de beheersregelingen hebben tot doel om de snelheid waarmee dit beleid wordt uitgevoerd te verhogen.

Een absolute voorwaarde voor het welslagen daarvan is dat de voorafgaande fase in het uitvoeringsproces van het relatienotabeleid, de concrete begrenzing, ook versneld wordt uitgevoerd. De huidige procedure kent voor wat betreft de aanwijzing van relatienotagebieden (waar beheersovereenkomsten kunnen worden gesloten) een drietal stappen, te weten globale aanwijzing, concrete begrenzing en kadastrale omschrijving. Daarenboven verschilt voor wat betreft het vaststellen van de concrete begrenzing de procedure binnen en buiten landinrichtingsprojecten. Een relatief groot aantal instanties neemt deel aan de besluitvorming (zie bijlage 6). Dit kan worden teruggebracht zonder dat dit de zorgvuldigheid in de besluitvorming schade doet.

Gekonstateerd kan worden dat binnen, maar vooral buiten landinrichtingsgebieden een snellere besluitvorming nodig is. Van de circa 46.000 hectare binnen landinrichtingsgebieden waarvoor overeenstemming bestaat over globale aanwijzing, is thans circa 33.000 hectare concreet begrensd. Met betrekking tot de circa 38.000 hectare buiten landinrichtingsgebieden betreft dit circa 12.000 hectare.

Naast de toenemende waardering voor het relatienotabeleid en diens tengevolge een soepeler besluitvormingsproces kan een vereenvoudigde procedure een bijdrage leveren aan een versnelling van de begrenzingen.

Uit de brief van de Minister van Landbouw en Visserij blijkt dat het vereenvoudigen van procedures van aanwijzing en begrenzing van beheers- en reservaatgebieden en van het opstellen van beheersplannen op een zodanige wijze moet plaatsvinden, dat de samenhang tussen deze uitvoeringsvelden van het relatienotabeleid wordt versterkt en de provinciale overheden een nadrukkelijke rol behouden c.q. verkrijgen.

Daarbij is tevens de relatie met het sluiten van de overeenkomsten, de financiële inspanningen van het Rijk en het EG-landbouwbeleid van belang.

De benodigde samenwerking tussen Rijk en provincies heeft onder meer reeds goed gestalte gekregen in de provinciale Commissies Beheer Landbouwgronden (PCBL's).

De PCBL's kennen thans een zodanige samenstelling dat daarin de bij het werkterrein der PCBL's betrokken organisaties zijn vertegenwoordigd. Van belang hierbij is dat meerdere bestuurslagen zijn vertegenwoordigd, waardoor in de PCBL's afstemming plaatsvindt van het Rijksbeleid met het beleid van andere, lagere publiekrechtelijke lichamen (provincies, gemeenten en waterschappen).

Naast deze overheidslichamen zijn in de PCBL's vertegenwoordigd de agrarische werknemers, de particuliere natuurbeschermingsorganisaties en de Drie Centrale Landbouworganisaties. Voorzitter van de PCBL is een lid van Gedeputeerde Staten.

De vereenvoudiging en standaardisering van de beheersregelingen hebben verder tot gevolg dat het opstellen van een beheersplan voor een beheers- of reservaatgebied in feite teruggebracht is tot het vaststellen van de doeleinden van natuur- en landschapsbeheer die worden nagestreefd in het licht van de inpasbaarheid in de agrarische bedrijfsvoering en het selecteren van de bijbehorende standaardpakketten.

Of een gebied als reservaatgebied of als beheersgebied moet worden aangemerkt (statusbepaling) is afhankelijk van de kwetsbaarheid van de natuurwaarden, de inpasbaarheid in de agrarische bedrijfsvoering en in samenhang daarmee spelen de kosten tussen beheer op basis van beheersovereenkomsten en het reservaatbeheer een rol. Een en ander is nader uitgewerkt in onder meer het Meerjarenprogramma Natuur- en Landschapsbehoud 1987-1991 (Kamerstukken II, 1986-87, 19713, nrs 1-2).

Het bepalen van de beheersdoelstellingen in beheers- en reservaatgebieden is een taak van de PCBL's en dient zoveel mogelijk te geschieden op basis van een inventarisatie en waardering van de natuurwaarden. Zoals in de Nota Evaluatie van de Beheersregelingen ex Relatienota is beschreven bestaat er een inhoudelijke samenhang tussen deze activiteiten van de PCBL's en het vaststellen van de concrete begrenzing en status van de beheers- en reservaatgebieden.

Ten slotte is een éénduidige regeling met betrekking tot het behandelen van bezwaren gewenst. Hierbij moet worden aangetekend dat het sluiten van beheersovereenkomsten een vrijwillige zaak is. Er is slechts sprake van privaatrechtelijke verplichtingen nadat men een overeenkomst heeft gesloten. Wel heeft het Bureau een koopplicht als grond in een reservaatgebied aan het Bureau te koop wordt aangeboden (artikel 76, BBO 1983). Voor betrokkenen is dit een recht waarvan gebruik gemaakt kan worden.

Beheersplannen moeten op grond van de BBO 1983 om de zes jaar worden geëvalueerd. Daartoe wordt een evaluatierapport opgesteld, op grond waarvan wordt beoordeeld of het plan herzien moet worden.

Op grond van voornoemde overwegingen en uitgangspunten wordt het volgende voorgesteld.

5.2 Voorstel

Inhoud beheersplan

Het beheersplan bevat in ieder geval:

- *begrenzing en statusaanduiding van het gebied;
de begrenzing wordt weergegeven op een kaart met een topografische ondergrond op schaal 1 : 25.000;*
- *een omschrijving van de beheersdoelstellingen;*
- *de beheerspakketten die in de te sluiten overeenkomsten kunnen worden opgenomen;*
- *de grondslagen voor het vaststellen van de vergoedingen gedurende de beheersperiode;*
- *als bijlage: hoogte van de vergoedingen in het jaar van vaststelling.*

Een en ander geschiedt met inachtneming van de bepalingen in de BBO 1983. De Commissie Beheer Landbouwgronden kan nadere richtlijnen geven over de inhoud van het beheersplan.

Toelichting

Gelet op het feit dat de kadastrale omschrijving door de Commissie Beheer Landbouwgronden komt te vervallen is opname van een kaart die aan de gewenste nauwkeurigheid voldoet noodzakelijk. Een kaart met een topografische ondergrond met schaal 1 : 25.000 voldoet in de regel hieraan. Waar nodig zal een kaart op schaal 1 : 10.000 of 1 : 15.000 worden toegepast. Omdat het vergelijkingsgebied vervalt is een beschrijving hiervan niet meer opportuun. De richtlijnen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de onderbouwing van de beheersdoelstellingen.

Procedure tot stand komen beheersplan

(Zie voor een schematische weergave ook bijlage 6.)

Stap 1

Uitgifte van een bepaalde hoeveelheid hectares per provincie die in aanmerking komen voor toepassing van de Relatienota ten behoeve van bepaalde doeleinden of gebiedstypen door de Minister van Landbouw en Visserij.

Deze kan daarbij tevens richtlijnen ten aanzien van de status geven of bijzondere voorwaarden stellen.

De voorgenomen uitgifte zal voor nader advies aan de Commissie Beheer landbouwgronden (CBL) worden voorgelegd.

Toelichting

Dit zal gebeuren op basis van het beleid dat wordt gevoerd ten aanzien van de Waardevolle Agrarische Cultuurlandschappen, zoals dat is weergegeven in onder meer de Relatienota, het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud en het voortschrijdend Meerjarenprogramma Natuur- en Landschapsbehoud. Een aanduiding van gebiedstype kan betrekking hebben op bijvoorbeeld uiterwaarden, zonder dat daarbij gedacht dient te worden aan gedetailleerde voorschriften.

Stap 2

Gedeputeerde Staten (GS) stellen een voorontwerp voor gebiedsaanwijzing op (concrete begrenzing en statusbepaling, dat wil zeggen reservaatgebied en/of beheersgebied) (a) of verzoeken de PCBL het voornemen tot gebiedsaanwijzing concreet uit te werken in het voorontwerp-beheersplan (b).

Bij de tweede mogelijkheid geven Gedeputeerde Staten in ieder geval een aanduiding van de omvang van de oppervlakte.

Toelichting

Dit deel van de procedure met betrekking tot het doen van een voorstel voor concrete begrenzing en status kent een sleutelrol toe aan de provinciale besturen.

Bij de eerste mogelijkheid doen Gedeputeerde Staten zelf een voorstel en kunnen daarover overleggen met belanghebbende instanties, waaronder Landinrichtingscommissies en betrokkenen. Vervolgens verzoeken zij aan de PCBL voor het betreffende gebied een voorontwerp-beheersplan op te stellen waarin dan de begrenzing, zoals voorgesteld door het provinciaal bestuur, als een voldragen voorstel zal worden overgenomen. Hiervan kan slechts in overeenstemming met Gedeputeerde Staten worden afgeweken.

Bij de tweede optie verzoeken Gedeputeerde Staten de PCBL voor een slechts globaal aangeduid gebied met een zekere omvang een voorontwerp-beheersplan op te stellen. De begrenzing en status worden dan door de PCBL uitgewerkt.

Ook zijn varianten tussen deze twee denkbaar. De provinciale besturen kunnen dit deel van de procedure inrichten al naargelang de omstandigheden en bestuurlijke verhoudingen in de provincie, waarbij zij de opstelling in deze van de PCBL en de groeperingen die daarin vertegenwoordigd zijn in hun keuze kunnen laten meewegen.

Stap 3

De PCBL stelt een voorontwerp-beheersplan op.

Het voorontwerp bevat de begrenzing (grenzen + status) alsmede beheersdoelstellingen, bepalingen en vergoedingen volgens de Beschikking beheersovereenkomsten 1983. De PCBL pleegt overleg met betrokken gemeente(n) en waterschap(pen) en koppelt zo nodig terug naar het provinciaal bestuur. De PCBL kan ten behoeve van het opstellen van een voorontwerp-beheersplan een sub-commissie met regiovertegenwoordigers instellen.

Toelichting

In het geval de PCBL een andere begrenzing of status voorstaat dan het provinciaal bestuur (stap 2a) zal hierover instemming van het provinciaal bestuur moeten worden verkregen alvorens de procedure wordt voortgezet en met de belanghebbenden in de streek wordt overlegd.

Stap sub-3

Indien het gebied geheel of gedeeltelijk is gelegen binnen een landinrichtingsgebied voert de PCBL overleg over het voorontwerp-beheersplan met de Landinrichtingscommissie.

Toelichting

Dit overleg is nodig teneinde de afstemming met het (op te stellen) landinrichtingsprogramma(-plan) te verzekeren.

Stap 4

De PCBL verschaft gelegenheid zienswijzen en denkbeelden naar voren te brengen. Zij vermeldt het adres waar gedurende een bepaalde periode inlichtingen kunnen worden verkregen. De PCBL verzorgt de voorlichting en de inspraak. Indien Gedeputeerde Staten zelf een voorontwerp-gebiedsaanwijzing maken (stap 2a) vindt in ieder geval voorlichting en inspraak gezamenlijk plaats.

Toelichting

Via deze stap wordt door het geven van voorlichting en het bieden van de mogelijkheid tot inspraak, aan betrokkenen de gelegenheid geboden hun opmerkingen over het plan kenbaar te maken. Van belang is wel dat duidelijk wordt aangegeven waar inlichtingen kunnen worden verkregen.

Stap 5

De PCBL verwerkt de resultaten van overleg en inspraak en stelt het voorontwerp-beheersplan in handen van Gedeputeerde Staten die het vergezeld van hun commentaar aanbieden aan de Commissie Beheer Landbouwgronden. Het verslag van de ingebrachte reacties wordt meegezonden. In geval Gedeputeerde Staten zelf een voorontwerp-gebiedsaanwijzing maken (2a) verwerken zij de resultaten van overleg en inspraak daarvan.

Toelichting

Het is van belang dat daar waar de reacties afzonderlijk worden verwerkt dit in nauw onderling overleg plaats heeft.

Stap 6

De Commissie Beheer Landbouwgronden toetst het ingediende voorontwerp-beheersplan, stelt het beheersplan in ontwerp vast en stelt het vervolgens in handen van het provinciaal bestuur.

De Commissie Beheer Landbouwgronden beperkt haar werkzaamheden tot toetsing van het voorontwerp-beheersplan aan de Beschikking beheersovereenkomsten 1983 alsmede namens de Minister van Landbouw en Visserij aan het Rijksbeleid inzake waardevolle agrarische cultuurlandschappen en aan de randvoorwaarden vanuit het EG-beleid. Voorts kan de Commissie Beheer Landbouwgronden op aanwijzing van de Minister van Landbouw en Visserij de budgettaire doelmatigheid in de besluitvorming betrekken.

Toelichting

De toetsing zal gericht zijn op het laten sporen van het beheersplan met het ter zake geldende beleid, bijvoorbeeld met het Rijksbeleid inzake de waardevolle agrarische cultuurlandschappen. Het bewaken van de budgettaire doelmatigheid is van belang aangezien de Minister van Landbouw en Visserij het beleid financiert.

Stap 7

Gedeputeerde Staten leggen het ontwerp-beheersplan gedurende een bepaalde periode ter inzage onder vermelding van de bevoegdheid van eenieder om bezwaren tegen het ontwerp te maken en behandelen de bezwaren.

Toelichting

Van belang is dat eveneens wordt vermeld dat de bezwarenbehandeling waar nodig in overleg met de PCBL plaatsvindt. Hiermee wordt geregeld dat de begrenzing alsmede het te voeren beleid wordt onderworpen een aan bezwarenprocedure. In de huidige situatie is dit voor de begrenzing niet geregeld, maar bieden de meeste provincies wel de mogelijkheid.

Stap 8

Gedeputeerde Staten stellen het beheersplan vast. Indien het provinciaal bestuur voornemens is af te wijken van het ontwerp-beheersplan wint zij daarover advies in bij de Commissie Beheer Landbouwgronden.

Indien Gedeputeerde Staten het beheersplan vaststellen in afwijking van het advies van de Commissie Beheer Landbouwgronden, kan de Minister van Landbouw en Visserij het beheersplan, indien het plan in strijd is met de wet of het algemeen belang, geheel of gedeeltelijk vernietigen.

Het vastgestelde beheersplan wordt aan de Minister van Landbouw en Visserij toegezonden.

Toelichting

Toezening van de beheersplannen aan de minister is gewenst teneinde hem in de gelegenheid te stellen de voortgang van het relatienotabeleid te bewaken.

Benoeming, samenstelling en werkwijze PCBL

De PCBL krijgt in de voorstellen met betrekking tot de taak in het kader van de Beschikking beheersovereenkomsten een enigszins ander karakter. Dit is aanleiding de wijze van benoemen van de leden van de PCBL te wijzigen.

Voorgesteld wordt de PCBL-leden te benoemen en te ontslaan door Gedeputeerde Staten in overeenstemming met de Commissie Beheer Landbouwgronden.

Tevens wordt voorgesteld de inspecteur Ruimtelijke ordening (IRO) te benoemen als lid van de PCBL.

Toelichting

Het voorstel de IRO te benoemen als lid van de PCBL is bedoeld om de uitvoering van het relatienotabeleid op provinciaal niveau goed af te stemmen op het Rijksbeleid op het gebied van de ruimtelijke ordening.

Dit is van belang aangezien in de vereenvoudigde procedure van aanwijzing en begrenzing de verantwoordelijkheid van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer minder direct wordt. Een ambtelijke inbreng van dit departement in een zo vroeg mogelijk stadium is derhalve van belang.

Gelet op de diverse belangen die bij het werk van de PCBL een rol spelen is een zorgvuldige werkwijze noodzakelijk, die ruimte biedt voor een bij de verschillende provincies passende eigen invulling.

Voorgesteld wordt een instructie op te stellen waarin de werkwijze van de PCBL wordt vastgelegd. Daarbij wordt onder meer bepaald dat:

- de PCBL van vergaderstukken in relatie tot het relatienotabeleid een afschrift zendt aan Gedeputeerde Staten;
- op verzoek van Gedeputeerde Staten op ieder moment overleg tussen Gedeputeerde Staten en de PCBL plaatsvindt.

Procedure herziening van een beheersplan

Stap 1

De PCBL gaat voor het verstrijken van de beheersperiode na of, en zo ja, in hoeverre het beheersplan wijziging behoeft. Zij verricht daartoe tijdig een onderzoek. Voor het onderzoek kan de Commissie Beheer Landbouwgronden richtlijnen geven. De PCBL heeft overleg met Gedeputeerde Staten over eventuele aanpassingen.

Stap 2

Zie stap 3 en volgende van de procedure voor het vaststellen van een beheersplan voor de eerste periode.

Toelichting

Bij de herziening van een beheersplan zal het veelal uitsluitend gaan om een bijstelling van de doelstellingen en beheerspakketten op grond van de evaluatie van de voorafgaande beheersperiode(n) of gewijzigde inzichten in algemene zin.

5.3 Effecten

Minder instanties

Kern van de voorstellen is dat in vergelijking tot de vigerende procedure meer verantwoordelijkheden bij het provinciaal bestuur worden gelegd, terwijl de taak van het Rijk beperkt wordt tot het toewijzen van hectares voor toepassing van de Relatienota en het marginaal toetsen van de voorontwerp-beheersplannen door de Commissie Beheer Landbouwgronden. Uit het schema in bijlage 6 blijkt onder meer dat minder instanties aan de totale procedure deelnemen.

In de besluitvormende sfeer zijn de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de Centrale Landinrichtingscommissie niet meer expliciet betrokken.

In de voorbereidende en toetsende sfeer verliezen de inspecteurs Landinrichting in de provincies en de directeur Beheer Landbouwgronden hun taak.

De bevoegdheden van het provinciaal bestuur wijzigen ten opzichte van de huidige situatie als volgt:

- het provinciaal bestuur bepaalt waar de Relatienota in haar provincie wordt toegepast. De aanwijzing van de gebieden vindt niet meer door het Rijk in overeenstemming met het provinciaal bestuur plaats;
- het provinciaal bestuur kan niet alleen buiten landinrichtingsgebieden maar ook **daarbinnen** voorstellen voor begrenzing en status ontwikkelen en na de bijdragen van de PCBL en Commissie Beheer Landbouwgronden het beheersplan daarvoor vaststellen;
- het provinciaal bestuur kan in hoge mate de begrenzing en status van de relatienotagebieden in haar provincie bepalen;
- het provinciaal bestuur krijgt vanwege de bevoegdheid het beheersplan vast te stellen tevens zeggenschap over de inhoud van het beheersplan met betrekking tot de na te streven doelstellingen en de keuze van de beheerspakketten;
- het provinciaal bestuur legt nu het volledige plan ter inzage en alle bezwaren worden voortaan behandeld onder verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten.

De bevoegdheden van de PCBL wijzigen ten opzichte van de huidige situatie als volgt:

- de PCBL werkt de begrenzings uit en doet voorstellen over de statusbepaling, behandelt bezwaren, een en ander afhankelijk van de mate waarin Gedeputeerde Staten dit overlaten aan de PCBL;
- de PCBL voert in voorkomende gevallen binnen landinrichtingsgebieden overleg met de Landinrichtingscommissie.

De bevoegdheden van de Commissie Beheer Landbouwgronden wijzigen ten opzichte van de huidige situatie als volgt:

- de Commissie Beheer Landbouwgronden wordt gehoord over de hectare-toewijzing;
- de Commissie Beheer landbouwgronden stelt de beheersplannen niet langer vast;
- de Commissie Beheer Landbouwgronden toetst de voorontwerp-beheersplannen en stelt deze in ontwerp vast;
- de thans in de BBO 1983 opgenomen verplichting dat de Commissie Beheer Landbouwgronden de beheers- en reservaatgebieden kadastraal omschrijft vervalt.

Versnelling

Versnelling van de procedure treedt op door het ineenschuiven van de huidige procedure van aanwijzing, begrenzing en statusbepaling en die van het opstellen van beheersplannen in één nieuwe procedure van het opstellen van beheersplannen. In deze beheersplannen "nieuwe stijl" is de begrenzing en status opgenomen.

Het ineenschuiven van de huidige procedure heeft als voordeel dat het aantal procedurestappen met de daarbijbehorende termijnen wordt verminderd. Daarnaast nemen er minder instanties en personen aan de totale procedure deel.

Met betrekking tot het opstellen van het beheersplan is van belang dat de voorgestelde vereenvoudiging van de beheersbepalingen en vergoedingen zullen leiden tot een versnelde behandeling.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat het tempo van de uitvoering van de Relatienota in hoge mate afhangt van de bestuurlijke voortvarendheid van alle betrokkenen.

Voorlichting en samenhang

In de Nota Evaluatie van de Beheersregelingen ex Relatienota is het belang van een goede voorlichting onderstreept. Met het geven van inspraak en de daarmee gepaard gaande voorlichting is dit behouden. Er is een éénduidige regeling voor de bezwarenbehandeling gemaakt waarmee de rechtszekerheid voor de betrokken ondernemers wordt vergroot.

Door de aangebrachte samenhang met de invulling van het beheer kan de kwaliteit van de begrenzingsbesluiten toenemen, zodat er meer waarborgen zijn dat de instrumenten van de Relatienota, zowel de beheersregelingen als de reservaaitsvorming, op de meest zinvolle wijze worden ingezet.

6. Overgangsbeleid

6.1 Overwegingen en uitgangspunten

In deze nota worden ingrijpende voorstellen gedaan die er toe strekken dat de Beschikking beheersovereenkomsten 1983 op vele onderdelen moet worden gewijzigd.

De hier gepresenteerde wijzigingen kunnen niet van vandaag op morgen over de gehele linie worden doorgevoerd. De door de Commissie in het verleden vastgestelde beheersplannen kunnen slechts door planwijziging op de nieuwe leest worden geschoeid.

Daarnaast dient er op een adequate wijze omschakeling naar de nieuwe procedure plaats te vinden.

6.2 Voorstel

- a. Voorgesteld wordt de vigerende beheersplannen overeenkomstig de hier gepresenteerde voorstellen te wijzigen, ingaande op het moment waarop de volgende beheersperiode aanvangt.

Toelichting

De ondernemers die op dat moment een beheersovereenkomst hebben gesloten hebben ingevolge artikel 60, lid 1b, het recht de "oude" beheersovereenkomst nog ten hoogste zes jaar voort te zetten.

- b. Voor wat betreft de vaststelling van het beheersplan wordt het volgende overgangsbeleid voorgesteld:

1. beheersplannen voor de eerste beheersperiode welke vóór 01-01-1989 worden vastgesteld, kunnen worden afgehandeld volgens de vigerende procedure;
2. beheersplannen voor de eerste beheersperiode welke niet vóór deze datum kunnen worden vastgesteld, worden qua inhoud en opzet volgens de gestandaardiseerde beheerspakketten en tarieven en nieuwe procedure afgewerkt.

- c. Voor wat betreft de herziening van beheersplannen wordt het volgende overgangsbeleid voorgesteld:

1. bij herziening van plannen wordt voorgesteld de beheersplannen voor gebieden waarin de eerste beheersperiode ten einde loopt vóór 01-01-1989 volgens de thans vigerende procedure af te handelen;

2. de overige beheersplannen worden herzien conform de in hoofdstuk 5 van dit advies beschreven procedure en worden qua inhoud en opzet gestoeld op de gestandaardiseerde beheerspakketten en tarieven.

- d. Voorgesteld wordt een lijst te maken waaruit blijkt in welke categorie de vast te stellen of te herziene plannen vallen.

Toelichting

Een voldoende overgangsperiode is nodig omdat de PCBL's of sub-commissies reeds gestart zijn met planvorming of evaluatie ten behoeve van de planherziening. In de praktijk zal dit in grote lijnen betekenen dat plannen die nog vóór 01-06-1988 aan de directeur Beheer Landbouwgronden ter toetsing worden aangeboden, kunnen worden afgewerkt volgens de vigerende procedure. Het is niet redelijk dit in sterke mate te doorkruisen. Bovendien zou dit tot vertraging kunnen leiden. Bij de genoemde datum wordt verondersteld dat de gewijzigde beschikkingen maart 1988 van kracht zullen worden.

- e. Voor gebieden waar voor 01-04-1988 door het provinciaal bestuur een voorstel voor concrete begrenzing aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (buiten landinrichtingsprojecten) is voorgelegd, handelt de Minister van VROM dit voorstel af.

Voor gebieden waar voor 01-04-1988 door de inspecteur Landinrichting een voorstel voor concrete begrenzing aan de Centrale Landinrichtingscommissie is/wordt voorgelegd, handelt de CLC dit voorstel af.

Voorgesteld wordt deze overgangsregeling voor instemming aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de Centrale Landinrichtingscommissie voor te leggen.

- f. Met betrekking tot gesloten overeenkomsten zijn overgangsbepalingen nodig.

- g. Voorgesteld wordt dat de Commissie Beheer Landbouwgronden in gebieden met extreem lage opbrengstpotenties kan besluiten van de standaardtarieven af te wijken en dat de Commissie Beheer Landbouwgronden bij de eerstkomende planherziening een voorziening kan treffen voor situaties waarin ondernemers die een beheersovereenkomst hebben gesloten worden geconfronteerd met een aanzienlijke verlaging van de vergoeding als gevolg van het vereenvoudigde stelsel en waarbij sprake is van in het verleden gewekte verwachtingen. De Commissie Beheer Landbouwgronden zal dit laatste nader uitwerken. Voorts wordt voorgesteld hierbij in acht te nemen dat het stelsel van vergoedingen onaangetast blijft, de budgettaire lasten beperkt blijven en de voorziening zich beperkt tot echte knelsituaties.

6.3 Effecten

Met deze voorstellen kan een soepele overgang worden bewerkstelligd. Een en ander betekent dat de beheersplannen die gestoeld zijn op de huidige werkwijze in de loop van de komende zes jaar tot 1994 geleidelijk worden omgezet in nieuwe beheersplannen.

Beheersovereenkomsten op grond van de huidige Beschikking beheersovereenkomsten 1983 kunnen tot in het jaar 2000 doorlopen. Tot dat tijdstip is het noodzakelijk dat de Minister van Landbouw en Visserij op advies van de Commissie Beheer Landbouwgronden, in aanvulling op hetgeen in hoofdstuk 4 is vermeld, ten behoeve van de berekening van de "oude" vergoedingen jaarlijks de prijzen per kVEM en per arbeidsuur vaststelt.

Het betreft naar schatting circa 110 beheersplannen.

BEHEERSVORMEN EN BEHEERSPAKKETTEN

BEHEERSVORM I: Bergboerenpakket; handhaven van de natuurlijke handicaps

Beheersbepalingen

Pakket

1

1.	Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de topografische kavel- en perceelsstructuur, het micro-reliëf, de bodemstructuur of het bodemprofiel	x
2.	Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de begreppeling of de detailontwatering of leiden tot verlaging van de grondwaterstand c.q. sloot-waterpeilen	x
3.	Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de aanwezige landschapselementen, anders dan ten behoeve van het behoud van het element	x
4.	Indien bij aanvraag van een overeenkomst particuliere bemaling plaatsvindt, dient deze zolang deze voortduurt, zodanig te geschieden dat in de winter en in het voorjaar (tot 1 juni) in het midden van het perceel niet lager wordt afgemalen dan tot een grondwaterstand van 20 cm beneden maaiveld	x

BEHEERSVORM II: Bufferbeheer

Het bufferbeheer is gericht op het tegengaan van nadelige beïnvloeding van natuurwaarden in natuurreservaten en landschapselementen. Het gaat enerzijds om beïnvloeding door uitspoeling en afspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen via het grond- en oppervlaktewater en anderzijds door afwaaiing van deze stoffen.

De beheerspakketten kunnen afzonderlijk op een perceel worden gesloten; indien echter sprake is van hydrologische buffering dienen de beheersbepalingen van het bergboerenpakket tevens onderdeel uit te maken van het bufferbeheer.

Pakket 2 is van toepassing op graslanden.

Pakket 3 is van toepassing op bouwlanden.

Beheersbepalingen

Pakket 2 3

5.	Percelen als grasland gebruiken; beweiding of maaien dient jaarlijks plaats te vinden	x	
6.	Percelen als bouwland gebruiken;		x
8.	Scheuren, frezen en herinzaaien is toegestaan, mits na het scheuren of frezen en vóór de herinzaai geen dierlijke mest (behoudens ruige mest) wordt gebruikt	x	
10.	Geen zuiveringsslib gebruiken	x	x
11.	Geen stuwende kalkmeststoffen gebruiken	x	x
12.	Geen dierlijke mest (behoudens ruige mest) gebruiken in de periode van 1 oktober tot 1 maart	x	
13.	Geen dierlijke mest (behoudens ruige mest) gebruiken in de periode van 1 september tot 1 april		x
18.	Alleen pleksgewijze toepassing van chemische bestrijdingsmiddelen is toegestaan	x	

BEHEERSVORM III: Botanisch Beheer

Deze beheersvorm heeft als doelstelling het handhaven en ontwikkelen van vegetatiekundige of floristische waarden op graslandpercelen en akkers. Doordat bij inventarisaties van graslanden blijkt dat vaak in de perceelsranden de botanische waarden het hoogst zijn, wordt bij de beheersregelingen hierop ingespeeld door beheerspakketten voor het botanisch beheer van graslandvegetaties, perceelsranden en bouwland te onderscheiden.

III A: Graslandvegetaties

- Pakket 4

Pakket 4 heeft als doelstelling het handhaven van de botanische potenties van het perceel. Het is te beschouwen als een basispakket.

- Pakket 5 en pakket 6

Deze pakketten kennen een uitgestelde maai-/weidedatum.

- Pakket 7 en 8

De pakketten 7 en 8 zijn beheerspakketten, geformuleerd voor specifieke situaties waarin graslandpercelen vanwege de natuurlijke handicaps zoals reliëf, sterke helling, periodieke overstroming enz., moeilijk of niet kunnen worden gemaaid.

Beheersbepalingen

	<u>Pakket</u>				
	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>
5. Percelen als grasland gebruiken; beweiding of maaien dient jaarlijks plaats te vinden	x	x	x	x	x
7. Niet scheuren, niet frezen en niet herinzaaien	x	x	x	x	x
9. Niet doorzaaien	x	x	x	x	x
10. Geen zuiveringsslib gebruiken	x	x	x	x	x
11. Geen stuivende kalkmeststoffen gebruiken	x	x	x	x	x
12. Geen dierlijke mest (behoudens ruige mest) gebruiken in de periode van 1 oktober tot 1 maart	x				
16. Geen dierlijke mest (behoudens ruige mest) gebruiken		x	x	x	x
19. Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, brandnetel en ridderzuring	x	x	x	x	x

Beheersbepalingen

Pakket

4 5 6 7 8

26.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 15 juni	x
28.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 30 juni	x
33.	Niet maaien en geen gebruik van stikstofhoudende meststoffen in de periode van 1 oktober tot 15 juni; in deze periode is beweiding toegestaan met maximaal 5 runderen ouder dan 2 jaar óf 10 runderen jonger dan 2 jaar óf 15 stuks wolvee per hectare; er dient jaarlijks beweide of gemaaid te worden	x
34.	Niet maaien en geen gebruik van stikstofhoudende meststoffen in de periode van 1 oktober tot 30 juni; in deze periode is beweiding toegestaan met maximaal 5 runderen ouder dan 2 jaar óf 10 runderen jonger dan 2 jaar óf 15 stuks wolvee per hectare; er dient jaarlijks beweide of gemaaid te worden	x

III B: Perceelsranden

Beheerspalingen

Pakket

9

5.	Percelen als grasland gebruiken; beweiding of maaien.
dient jaarlijks plaats te vinden	x
10.	Geen zuiveringsslib gebruiken	x
11.	Geen stuivende kalkmeststoffen gebruiken	x
35.	Niet scheuren, frezen, herinzaaien, doorzaaien en bemesten,
geen bagger opbrengen en geen chemische bestrijdingsmiddelen
gebruiken met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van
akkerdistel, brandnetel en ridderzuring in een strook van
3,5 of 10 meter vanuit de perceelsrand	x

III C: Akkerkruiden

Beheersbepalingen

	<u>Pakket</u>		
	<u>10</u>	<u>11</u>	<u>12</u>
6. Percelen als bouwland gebruiken	x	x	x
10. Geen zuiveringsslib gebruiken	x	x	x
11. Geen stuivende kalkmeststoffen gebruiken	x	x	x
13. Geen dierlijke mest (behoudens ruige mest) gebruiken in de periode van 1 september tot 1 april	x	x	x
21. Geen chemische onkruidbestrijdingsmiddelen gebruiken in een strook van 3 meter vanuit de perceelsrand	x	x	
22. Geen chemische onkruidbestrijdingsmiddelen toepassen (op het hele perceel)			x
30. Percelen niet met mais betelen	x	x	x
31. Ten minste éénmaal in de twee jaar een graangewas verbouwen; de teelt van vlinderbloemigen is éénmaal in de zes jaar toegestaan	x		
32. Een graangewas verbouwen: de teelt van vlinderbloemigen is éénmaal in de zes jaar toegestaan		x	x

BEHEERSVORM IV: Weidevogelbeheer

Deze beheersvorm heeft als doelstelling het handhaven dan wel ontwikkelen van een goede weidevogelpopulatie op cultuurgraslanden. Centraal staat de rustperiode in de broedtijd van de weidevogels, die in de diverse pakketten uiteenloopt van 8 weken tot 13 weken.

Bepalingen

Pakket

13 14 15 16 17 18 19 20

5.	Percelen als grasland gebruiken; beweiding of maaien dient jaarlijks plaats te vinden	x	x	x	x	x	x	x
7.	Niet scheuren, niet frezen en niet herinzaaien	x	x	x	x	x	x	
10.	Geen zuiveringsslib gebruiken	x	x	x	x	x	x	x
12.	Geen dierlijke mest (behoudens ruige mest) gebruiken in de periode van 1 oktober tot 1 maart				x	x	x	x
14.	Geen dierlijke mest gebruiken in de periode waarin maaien en weiden niet is toegestaan		x	x	x	x	x	x
17.	Het aanbrengen van minimaal 10 en maximaal 20 ton ruige mest per ha in de periode van 1 augustus tot 1 april (facultatief in pakket 16, 17 en 18)				x	x	x	
19.	Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, brandnetel en ridderzuring				x	x	x	x
20.	Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken in de periode waarin maaien en weiden niet is toegestaan		x	x	x	x	x	x
23.	Niet rollen en niet slepen van 1 april tot 1 juni of zoveel later als het tijdstip valt waarop beweiding of maaien heeft plaatsgevonden	x	x	x	x	x	x	x
24.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 1 juni		x					
25.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 8 juni			x				
26.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 15 juni				x			

Bepalingen

Pakket

13 14 15 16 17 18 19 20

27. Niet maaien en niet weiden in de periode
van 1 april tot 22 juni

x

28. Niet maaien en niet weiden in de periode
van 1 april tot 30 juni

x

29. Niet maaien en niet weiden in de periode
van 30 april tot 30 juni

x

36. Tijdens de broedperiode en de aanwezigheid
van kuikens van koloniebroeders het betref-
fende deel van het perceel niet betreden en
geen agrarische werkzaamheden verrichten
(de lengte van de rustperiode wordt in
overleg met het BBL vastgesteld, waarbij de
einddatum niet later ligt dan 15 juli)
(facultatief in alle pakketten met uit-
zondering van 20)

x

BEHEERSVORM V: Weidevogel- en Botanisch Beheer

Deze beheersvorm heeft als doelstelling het handhaven en ontwikkelen van zowel een goede weidevogelpopulatie als botanische en floristische waarden op graslandpercelen.

Bepalingen

	<u>Pakket</u>						
	<u>21</u>	<u>22</u>	<u>23</u>	<u>24</u>	<u>25</u>	<u>26</u>	<u>27</u>
5. Percelen als grasland gebruiken; beweiding of maaien dient jaarlijks plaats te vinden	x	x	x	x	x	x	x
7. Niet scheuren, niet frezen en niet herinzaaien	x	x	x	x	x	x	x
9. Niet doorzaaien	x	x	x	x	x	x	x
10. Geen zuiveringsslib gebruiken	x	x	x	x	x	x	x
11. Geen stuivende kalkmeststoffen gebruiken	x	x	x	x	x	x	x
12. Geen dierlijke mest (behoudens ruige mest) gebruiken in de periode van 1 oktober tot 1 maart	x	x	x				x
14. Geen dierlijke mest gebruiken in de periode waarin maaien en weiden niet is toegestaan		x	x				x
15. Geen dierlijke mest gebruiken; in de periode vanaf het einde van de rustperiode tot 1 april is het aanbrengen van ruige mest toegestaan				x	x	x	
19. Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, brandnetel en ridderzuring	x	x	x	x	x	x	x
20. Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken in de periode waarin maaien en weiden niet is toegestaan		x	x	x	x	x	x
23. Niet rollen en niet slepen van 1 april tot 1 juni of zoveel later als het tijdstip valt waarop beweiding of maaien heeft plaatsgevonden	x	x	x	x	x	x	x
24. Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 1 juni		x					
25. Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 8 juni			x				

Bepalingen

Pakket

21 22 23 24 25 26 27

26. Niet maaien en niet weiden in de
periode van 1 april tot 15 juni
27. Niet maaien en niet weiden in de
periode van 1 april tot 22 juni
28. Niet maaien en niet weiden in de
periode van 1 april tot 30 juni
29. Niet maaien en niet weiden in de
periode van 30 april tot 30 juni

x

x

x

x

BEHEERSVORM VI: Weidevogel- en Bufferbeheer

Deze beheersvorm heeft als doelstelling het handhaven en ontwikkelen van een goede weidevogelpopulatie en het tegengaan van nadelige beïnvloeding van natuurwaarden in natuurreservaten en landschapselementen.

<u>Bepalingen</u>	<u>Pakket</u>						
	<u>28</u>	<u>29</u>	<u>30</u>	<u>31</u>	<u>32</u>	<u>33</u>	<u>34</u>
5. Percelen als grasland gebruiken; beweiding of maaien dient jaarlijks plaats te vinden	x	x	x	x	x	x	x
7. Niet scheuren, niet frezen en niet herinzaaien	x	x	x	x	x	x	x
10. Geen zuiveringsslib gebruiken	x	x	x	x	x	x	x
11. Geen stuivende kalkmeststoffen gebruiken	x	x	x	x	x	x	x
12. Geen dierlijke mest (behoudens ruige mest) gebruiken in de periode van 1 oktober tot 1 maart	x	x	x	x	x	x	x
14. Geen dierlijke mest gebruiken in de periode waarin maaien en weiden niet is toegestaan		x	x	x	x	x	x
17. Het aanbrengen van minimaal 10 en maximaal 20 ton ruige mest per ha in de periode van 1 augustus tot 1 april (facultatief in pakketten 31, 32 en 33)				x	x	x	
18. Alleen pleksgewijze toepassing van chemische bestrijdingsmiddelen is toegestaan	x	x	x				
19. Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken, met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, brandnetel en ridderzuring				x	x	x	x
20. Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken in de periode waarin maaien en weiden niet is toegestaan		x	x	x	x	x	x
23. Niet rollen en niet slepen van 1 april tot 1 juni of zoveel later als het tijdstip valt waarop beweiding of maaien heeft plaatsgevonden	x	x	x	x	x	x	x
24. Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 1 juni		x					

Bepalingen

Pakket

28 29 30 31 32 33 34

25. Niet maaien en niet weiden in de periode
van 1 april tot 8 juni
26. Niet maaien en niet weiden in de periode
van 1 april tot 15 juni
27. Niet maaien en niet weiden in de periode
van 1 april tot 22 juni
28. Niet maaien en niet weiden in de periode
van 1 april tot 30 juni
29. Niet maaien en niet weiden in de periode
van 30 april tot 30 juni

x

x

x

x

x

BEHEERSVORM VII: Wintergastenbeheer

Het Wintergastenbeheer is zeer eenvoudig van opbouw, het betreft slechts één pakket dat bescherming biedt aan overwinterende en doortrekkende vogels die op graslanden fourageren.

Bepalingen

Pakket

35

5.	Percelen als grasland gebruiken;
beweiding of maaien dient jaarlijks plaats te vinden	x
10.	Geen zuiveringsslib gebruiken	x
37.	In de periode van 1 november tot 1 maart geen
landbouwkundige werkzaamheden uitvoeren, niet
beweiden en geen chemische bestrijdingsmiddelen
gebruiken	x

[illegible]

(dient gelezen te worden in samenhang met de tekst van hoofdstuk 3 van het advies)

VIII Landschapsonderhoud (36 t/m 46)	1	2, 3	4 t/m 12	13 t/m 19	21 t/m 27	28 t/m 34	35	aanvullende combinatie- mogelijkheden
Broedkoloniebeheer (20)				13 t/m 19	21 t/m 27	28 t/m 34		
VII Wintergastenbeheer *** (35)		2	4 t/m 9	13 t/m 19	21 t/m 27	28 t/m 34		
III-B Perceelsrandenbeheer *** (grasland) (9)		2	4 t/m 8	13 t/m 19	21 t/m 27	28 t/m 34		
		2, 3 II Bufferbeheer	4 t/m 12 III-ABC Botanisch beheer	13 t/m 20 IV Weidevogel- beheer	21 t/m 27 V Weidevogel- en botanisch beheer	28 t/m 34 VI Weidevogel- en buffer- beheer	35 VII Winter- gasten- beheer	36 t/m 46 VIII Landschaps- onderhoud
I Bergboerenbeheer	1 Bergboeren- beheer	1*	1	1 xx	1	1	1	

- 1, 2 enz. : beheerspakketten; de bepalingen waaruit de beheerspakketten zijn samengesteld, zijn weergegeven in bijlage 1
- * : facultatief; bergboerenpakket maakt in ieder geval onderdeel uit van bufferbeheer in situaties waarbij hydrologische buffering aan de orde is
- ** : gezien het karakter van het broedkoloniebeheer (pakket 20) is strikte koppeling met het bergboerenpakket overbodig
- *** : wintergastenbeheer en perceelsrandenbeheer (grasland) zijn alleen van toepassing op grasland; derhalve niet in combinatie met pakket 3, 10, 11 en 12

Grondslagen voor de berekening van de vergoedingenUitgangspunten

De grondslagen zijn berekend als verschil ten opzichte van de volgende uitgangssituaties.

	veen	klei	zand
	----	----	----
- N-bemesting/ha/jaar (kg)	400	400	400
- standaard opbrengstderving (%)	26	18	18
- voorjaarsgroei-vertraging (dg)	7	4	2
- veebezetting (gve/ha)	2,4	2,6	3,0

Grondslagen

De grondslagen hebben betrekking op:

- produktiederving (kVEM/ha);
- arbeidsaanspraken (uur/ha);
- exploitatieaanspraken (gld/ha).

In het navolgende zijn per beheerspakket de grondslagen voor de berekening van de vergoedingen weergegeven.

pakket	beheersvorm	Veen			Klei			Zand			
		produktie- derving (kVEM/ha)	arbeids- aanspra- ken (uur/ha)	exploita- tieaan- spraken (gld/ha)	produktie- derving (kVEM/ha)	arbeids- aanspra- ken (uur/ha)	exploita- tieaan- spraken (gld/ha)	produktie- derving (kVEM/ha)	arbeids- aanspra- ken (uur/ha)	exploita- tieaan- spraken (gld/ha)	
I	1	bergboeren	0	0	260	0	0	180	0	0	180
II	2	buffer-grasland	59	1	37	66	1	42	66	1	50
II	3	buffer-bouland	0	0	106	0	0	115	0	0	133
IIIa	4	botanisch-licht	237	1	- 8	262	1	- 3	262	1	5
	5	15-juni	1318	2	- 12	1574	2	- 7	1636	2	22
	6	30-juni	1812	2	- 70	2139	2	- 64	2231	2	- 35
	7	15-juni/beweiding	1068	2	5	1242	2	12	1287	2	40
	8	30-juni/beweiding	1402	2	- 51	1649	2	- 45	1720	2	- 16
IIIb	9	randenbeheer grasland (*) combinatie met I of VIII: onbegroeid (langs sloot e.d.)	0	0	1600	0	0	1600	0	0	1600
		begroeid (langs bosrand, houtwal e.d.)	0	0	800	0	0	800	0	0	800
		combinatie met II2, III t/m VII: onbegroeid	0	0	1200	0	0	1200	0	0	1200
		begroeid	0	0	600	0	0	600	0	0	600
	IIIc	10	boulandbeheer	nvt	nvt	nvt	0	0	150	0	0
11		boulandbeheer	nvt	nvt	nvt	0	0	900	0	0	920
12		boulandbeheer	nvt	nvt	nvt	0	0	1480	0	0	1340
		randenbeheer bouland (*) (IIIc10 en IIIc11): onbegroeid	nvt	nvt	nvt	0	0	600	0	0	600
		begroeid	nvt	nvt	nvt	0	0	300	0	0	300

pakket	beheersvorm	Veen			Klei			Zand		
		produktie- derving (kVEM/ha)	arbeids- aanspra- ken (uur/ha)	exploita- tieaan- spraken (gld/ha)	produktie- derving (kVEM/ha)	arbeids- aanspra- ken (uur/ha)	exploita- tieaan- spraken (gld/ha)	produktie- derving (kVEM/ha)	arbeids- aanspra- ken (uur/ha)	exploita- tieaan- spraken (gld/ha)
IV	13	weidevogel-licht	178	0	-	15	197	0	-	15
	14	1-juni	699	0	-	68	899	0	-	83
	15	8-juni	973	0	-	102	1220	0	-	114
	16	15-juni	1318	1	-	95	1574	1	-	86
	17	22-juni	1537	1	-	116	1810	1	-	105
	18	30-juni	1812	1	-	140	2139	1	-	126
	19	30-juni/voorbeweiding	1741	1	-	166	2060	1	-	159
	20	broedkoloniebeheer	2365	0	-	160	2796	0	-	165
		idem in combinatie met:								
		- IV en VI (**)	2484	1	-	156	2928	1	-	153
		- V (**)	2602	2	-	126	3059	2	-	119
V	21	botanisch-weidevogel	355	1	-	60	394	1	-	60
	22	1-juni	876	1	-	61	1096	1	-	69
	23	8-juni	1151	1	-	94	1417	1	-	102
	24	15-juni	1436	2	-	12	1705	2	-	7
	25	22-juni	1655	2	-	40	1941	2	-	33
	26	30-juni	1931	2	-	70	2270	2	-	64
	27	30-juni/voorbeweiding	1860	1	-	170	2192	1	-	170
VI	28	weidevogel-bufferbeheer	237	1	-	22	262	1	-	27
	29	1-juni	758	1	-	31	964	1	-	39
	30	8-juni	1241	1	-	91	1285	1	-	72
	31	15-juni	1318	1	-	95	1574	1	-	98
	32	22-juni	1537	1	-	116	1810	1	-	118
	33	30-juni	1812	1	-	140	2139	1	-	140
	34	30-juni/voorbeweiding	1741	1	-	166	2060	1	-	169
VII	35	wintergastenbeheer	0	0	-	52	0	0	-	57

bepaling beheersvorm		Veen			Klei			Zand		
		produktie- derving	arbeids- aanspra- ken	exploita- tieaan- spraken	produktie- derving	arbeids- aanspra- ken	exploita- tieaan- spraken	produktie- derving	arbeids- aanspra- ken	exploita- tieaan- spraken
		(kVEM/ha)	(uur/ha)	(gld/ha)	(kVEM/ha)	(uur/ha)	(gld/ha)	(kVEM/ha)	(uur/ha)	(gld/ha)
16	opbrengen ruige mest									
	- op rijland	-	-	120,--	-	-	120,--	-	-	120,--
	- op vaarland	-	-	260,--	-	-	260,--	-	-	260,--
J1	handhaven element	-	-	-	-	-	-	-	-	-
J2	plaatsen en/of onder- houd raster (per m')	-	-	0,69	-	-	0,69	-	-	0,69
J3	verwijderen waterplan- ten (per poel)									
	oppervlakte poel:									
	0 - 75 m2	-	-	25,--	-	-	25,--	-	-	25,--
	75 - 175 m2	-	-	40,--	-	-	40,--	-	-	40,--
	> 175 m2	-	-	50,--	-	-	50,--	-	-	50,--
J4	geen chemische bestrij- dingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
J5	geen water onttrekken	-	-	-	-	-	-	-	-	-
J6	sloten en greppels schonen (per m')	-	-	0,40	-	-	0,40	-	-	0,40
J7	maaïen (per are)	-	-	10,--	-	-	10,--	-	-	10,--
J8	snoeien heggen (per m')	-	-	1,--	-	-	1,--	-	-	1,--
P1	uitbaggeren (per poel)									
	oppervlakte poel:									
	0 - 75 m2	-	-	155,--	-	-	155,--	-	-	155,--
	75 - 175 m2	-	-	220,--	-	-	220,--	-	-	220,--
	> 175 m2	-	-	320,--	-	-	320,--	-	-	320,--
P2	uitdiepen sloten e.d. (per m')	-	-	0,45	-	-	0,45	-	-	0,45

[illegible]

kVEM-prijs en CAO-tarief1. kVEM-prijs

Voor de vaststelling van de prijs per kVEM op basis van de krachtvoerprijs wordt gebruik gemaakt van de mengvoederprijzen voor A-brok, zoals die door de afdeling Statistiek en Documentatie van het LEI worden berekend. Deze prijzen hebben betrekking op circa 80% van de mengvoedermarkt, gebaseerd op gegevens van 100 handelaren.

Naar analogie met de huidige berekening wordt voorgesteld met vijfjaarlijkse voortschrijdende gemiddelden te werken. Teneinde op basis van recente gegevens te kunnen vergoeden wordt voorgesteld niet met de jaargemiddelden van het LEI te werken (deze beslaan de periode juli tot en met juni) maar, op basis van de maandelijkse prijzen, een zo recent mogelijke vergoeding samen te stellen. De maanden juli tot en met november van het laatste jaar zijn dan voorlopige bedragen, maar de afwijkingen blijken in de praktijk miniem te zijn en niet van invloed te zijn op de uiteindelijke uitkomst.

Bij de berekening wordt als uitgangspunt genomen dat een kg A-brok overeenkomt met 0.940 kVEM (Bron: Handboek voor de Rundveehouderij, 1984).

De maandelijkse kVEM-prijzen over de laatst verstreken vijf jaar zijn als volgt (in centen).

Berekening kVEM-prijs op basis van krachtvoer

	1982/1983	1983/1984	1984/1985	1985/1986	1986/1987
december	55,64	63,30	50,96	48,19	43,19
januari	55,64	64,47	51,81	47,87	42,66
februari	55,74	64,26	52,34	47,55	41,91
maart	55,74	63,51	51,70	47,13	41,17
april	56,28	62,98	51,17	46,81	40,21
mei	56,38	60,74	50,11	46,28	38,72
juni	56,70	59,15	50,00	45,85	38,30
juli	57,23	56,81	49,79	45,--	37,87
augustus	58,40	54,79	49,04	44,47	37,77
september	60,64	52,02	48,83	44,15	37,66
oktober	61,91	50,43	48,94	44,04	37,55
november	62,98	50,21	48,51	43,83	37,45
gemiddeld	57,79	58,55	50,24	45,94	39,54

Het vijfjaarlijks gemiddelde is dan te berekenen op 50,41 ct/kVEM.
De kVEM-prijs op basis van krachtvoer wordt dan voor 1988 f 0,50.

2. CAO-tarief

Het CAO-tarief wordt, zoals thans gebruikelijk, afgeleid van het CAO-loon van een vaste werknemer in de landbouw in klasse V met 2 functiejaren.
Voor 1988 bedraagt dit tarief f 26,50 per arbeidsuur.

Vergoedingen in 1988

Uitgangspunten bij de berekening van de vergoedingen:

	veen	klei	zand
	-----	-----	-----
- kVEM-prijs (gld)	0,50	0,50	0,50
- CAO-landbouw	26,50	26,50	26,50

Vergoedingen in guldens per hectare per jaar:

pakket	beheersvorm	veen	klei	zand
-----	-----	-----	-----	-----
I 1	bergboeren	260,--	180,--	180,--
II 2	buffer-grasland	90,--	100,--	110,--
II 3	buffer-bouwland	110,--	120,--	130,--
IIIa 4	botanisch-licht	140,--	150,--	160,--
5	15-juni	700,--	830,--	890,--
6	30-juni	890,--	1060,--	1130,--
7	15-juni/beweiding	590,--	690,--	740,--
8	30-juni/beweiding	700,--	830,--	900,--
IIIB 9	randenbeheer grasland (*)			
	combinatie met I of VIII:			
	onbegroeid (langs sloot e.d.)	1600,--	1600,--	1600,--
	begroeid (langs bosrand, houtwal e.d.)	800,--	800,--	800,--
	combinatie met II2, III t/m VII:			
	onbegroeid	1200,--	1200,--	1200,--
	begroeid	600,--	600,--	600,--
IIIc 10	bouwlandbeheer	nvt	150,--	420,--
11	bouwlandbeheer	nvt	900,--	920,--
12	bouwlandbeheer	nvt	1480,--	1340,--
	randenbeheer bouwland (*)			
	(IIIc10 en IIIc11):			
	onbegroeid	nvt	600,--	600,--
	begroeid	nvt	300,--	300,--
IV 13	weidevogel-licht	70,--	80,--	80,--
14	1-juni	280,--	370,--	410,--
15	8-juni	380,--	500,--	540,--
16	15-juni	590,--	720,--	760,--
17	22-juni	680,--	810,--	860,--
18	30-juni	790,--	960,--	1020,--
19	30-juni/voorbeweiding	730,--	890,--	940,--
20	broedkoloniebeheer	1020,--	1230,--	nvt
	idem in combinatie met			
	- IV en VI (**)	1110,--	1340,--	nvt
	- V (**)	1230,--	1460,--	nvt

pakket	beheersvorm	veen	klei	zand	

V	21	botanisch-weidevogel	140,--	160,--	160,--
	22	1-juni	400,--	510,--	560,--
	23	8-juni	510,--	630,--	690,--
	24	15-juni	760,--	900,--	960,--
	25	22-juni	840,--	990,--	1060,--
	26	30-juni	950,--	1120,--	1200,--
	27	30-juni/voorbeweiding	790,--	950,--	1010,--
VI	28	weidevogel-bufferbeheer	170,--	180,--	190,--
	29	1-juni	370,--	470,--	520,--
	30	8-juni	560,--	600,--	650,--
	31	15-juni	590,--	720,--	760,--
	32	22-juni	680,--	810,--	860,--
	33	30-juni	790,--	960,--	1020,--
	34	30-juni/voorbeweiding	730,--	890,--	940,--
VII	35	wintergastenbeheer	50,--	60,--	70,--

bepaling	beheersvorm	veen	klei	zand	

16	opbrengen ruige mest				
	- op rijland	120,--	120,--	120,--	
	- op vaarland	260,--	260,--	260,--	
J1	handhaven element	-	-	-	
J2	plaatsen en/of onderhoud raster (per m')	0,69	0,69	0,69	
J3	verwijderen waterplanten (per poel)				
	oppervlakte poel: 0 - 75 m2	25,--	25,--	25,--	
	75 - 175 m2	40,--	40,--	40,--	
	> 175 m2	50,--	50,--	50,--	
J4	geen chemische bestrijdingsmiddelen	-	-	-	
J5	geen water onttrekken	-	-	-	
J6	sloten en greppels schonen (per m')	0,40	0,40	0,40	
J7	maaien (per are)	10,--	10,--	10,--	
J8	snoeien heggen (per m')	1,--	1,--	1,--	
P1	uitbaggeren (per poel)				
	oppervlakte poel: 0 - 75 m2	155,--	155,--	155,--	
	75 - 175 m2	220,--	220,--	220,--	
	> 175 m2	320,--	320,--	320,--	
P2	uitdiepen sloten e.d. (per m')	0,45	0,45	0,45	
P3	afzetten houtige beplanting (per stam)				
	gemiddelde dbh**** (cm) 8	1,17	1,17	1,17	
	9	1,43	1,43	1,43	
	10	1,72	1,72	1,72	
	11	2,16	2,16	2,16	
	12	2,63	2,63	2,63	
	13	3,22	3,22	3,22	
	14	3,75	3,75	3,75	
	15	4,39	4,39	4,39	
	knotwilgen (per boom)	18,--	18,--	18,--	
P4	periodiek snoeien heggen (per m')				
	cyclus: 4 tot 6 jaar	2,45	2,45	2,45	
	10 tot 12 jaar	3,05	3,05	3,05	

bepaling	beheersvorm	veen	klei	zand
A1	uitbaggeren element	***	***	***
A2	afvoeren afval (per m3)	25,--	25,--	25,--
A3	inplanten open plaatsen (per boom)	6,50	6,50	6,50
A4	opruimen exoten	***	***	***
A5	afzetten houtige beplanting	***	***	***
A6	aanvullen wallichaam	***	***	***
A7	herstellen steilrand	***	***	***
A8	terugzetten heggen	***	***	***
A9	afplaggen element	***	***	***
A10	verwijderen van houtopslag	***	***	***

- * de vergoeding voor randenbeheer (gld/m2) idem als bijlage 3
- ** de vergoeding voor broedkoloniebeheer wordt verminderd met de vergoeding voor het perceelsbeheer
- *** volgens begroting
- **** per (deel)gebied wordt de gemiddelde diameter borsthoogte (dbh) en het gemiddelde aantal stammen per hectare bepaald; hieruit volgt voor dit (deel)gebied een vergoeding per are

Huidige procedure

1. Rijk (Minister van VROM) nodigt provinciaal bestuur uit voorstellen voor globale aanwijzing in te dienen.
2. Provinciaal bestuur dient voorstellen globale aanwijzing in.
3. Minister van VROM stelt globale aanwijzing vast.

Binnen LI

4. Inspecteur LI doet in overleg met Landinrichtingscie en provinciaal bestuur voorstel voor concrete begrenzing.

5. CLC stelt concrete begrenzing vast.

6. PCBL stelt concept ontwerp-beheersplan op.

7. Directeur BBL toetst dit.

8. CBL stelt kadastrale omschrijving vast.

9. PCBL legt ontwerp-beheersplan ter inzage.

10. CBL stelt beheersplan vast.

Buiten LI

Provinciaal bestuur doet voorstel voor concrete begrenzing.

Minister van VROM stelt concrete begrenzing vast.

Nieuwe procedure (schematisch)*

1. Rijk (Minister van Landbouw en Visserij) geeft aan hoeveel ha in een provincie onder de Relatienota kunnen worden gebracht.
2. GS maken (a) een voorontwerp voor begrenzing (inclusief status) of laten (b) dit de PCBL doen.
3. PCBL stelt voorontwerp-beheersplan op, daarbij inbegrepen de begrenzing.

sub-

3. Binnen landinrichtingsgebieden overleg met landinrichtingscommissie.

4. De PCBL verzorgt voorlichting en geeft gelegenheid tot inspraak, bij procedure 2a in samenwerking met GS.

5. De PCBL verwerkt, bij procedure 2a samen met GS, de reacties; de PCBL stelt het voorontwerp-beheersplan in handen van GS, die het vergezeld van commentaar aanbieden aan de CBL.

6. CBL toetst voorontwerp-beheersplan en stelt ontwerp-beheersplan vast.

7. Provinciaal bestuur legt beheersplan ter inzage en behandelt bezwaren.

8. Provinciaal bestuur stelt beheersplan vast.

* Dit schema moet worden gelezen in samenhang met de tekst van hoofdstuk 5.

uitgave:
MINISTERIE VAN LANDBOUW EN VISSERIJ
Directie Beheer Landbouwgronden
Postbus 20022 3502 LA Utrecht
telefoon 030-859111